

Kina i Afrika – Rød drage over savannen

BASISPROJEKT 1. SEMESTER

18/12/2020

Eva Nylander Thomsen (71236), Huemac Ricardo Martinez Vest (71082),

Jakob Eilsø Toft Nielsen (71559) og Terese Gram (71219)

Vejleder: Keld Buciek

Gruppe 16 - SAB-D-20

Antal anslag: 112.040

Abstract

This paper seeks to examine how China's investments in African countries can be understood. It is a traditional narrative review of the existing literature on the subject. The paper follows the basic structure of the SALSA-framework but differs a bit from the individual steps. The paper analyzes selected research literature concerning China's presence in Africa in an attempt to uncover what are the dominant perspectives amongst scholars. From there, the paper uses the two IR-theories liberalism and realism as an analytical framework for the analysis and as two opposing viewpoints on Chinese investments in African countries. It is concluded that Chinese investments in African countries can be viewed from both a realist and liberal perspective. However, our assessment is that the perspectives identified in the selected literature are predominantly realist and that Chinese investments in African countries are ultimately about national interests and power in the international political system.

Kinas investeringer i Afrika

Indholdsoversigt

Læsevejledning

1. Problemfelt	1
1.1 Problemformulering	2
1.2 Arbejdsspørgsmål	2
2. Metode	2
2.1 Metodiske valg	3
2.2 Litteratursøgningsstrategi	3
2.3 Vurderingskriterier	6
2.4 Præsentation af den udvalgte forskningslitteratur	6
2.5 Operationalisering af teori	10
2.6 Interview med Seniorforsker Yang Jiang fra DIIS	13
3. Teori	14
3.1 Teorivalg	14
3.1.1 Realisme	14
3.1.2 Liberalisme	15
3.1.3 Neorealisme	16
3.2 Teoretiske fravalg	17
4. Analyse	17
4.1 Kinas investeringer i Afrika	17
4.1.1 Økonomisk magt og ressourcer	18
4.1.2 Politisk magt og diplomatiske interesser	22
4.1.3 Sikkerhedspolitik	27
5. Diskussion	31
5.1 Realistiske og liberalistiske perspektiver	32
5.2 Vurdering af realisme og liberalisme som analytisk ramme	40
6. Konklusion	42
7. Litteraturliste	44

Læsevejledning

Følgende afsnit er en vejledning til læseren. Den består af en kronologisk oversigt over projektets kapitler og deres indhold.

Kapitel 1: Indeholder problemfelt, problemformulering og arbejdsspørgsmål. Her præsenteres projektets problematik og hvad projektet undersøger.

Kapitel 2: Det andet kapitel indeholder vores metodiske overvejelser, præsentation af SALSA framework, litteratursøgningsstrategi, vurderingskriterier, præsentation af den udvalgte forskningslitteratur og operationalisering af teori. Derudover afslutningsvist en kortfattet begrundelse for vores interview med Yang Jiang, seniorforsker ved DIIS.

Kapitel 3: Det tredje kapitel består af teoriafsnittet. Her forklares teorierne realisme og liberalisme samt hvilke fravalg, vi har foretaget med hensyn til teori.

Kapitel 4: I dette afsnit analyseres den udvalgte forskningslitteratur. Analysen er delt op i tre temaer: Økonomisk magt og ressourcer, politisk magt og diplomatiske interesser og sikkerhedspolitik.

Kapitel 5: I dette kapitel diskuteres forskningslitteraturens hovedsynspunkter ud fra et hhv. realistisk og liberalistisk perspektiv. Dertil indeholder kapitlet en vurdering af realisme og liberalisme som analytisk ramme for at forstå Kinas aktiviteter på det afrikanske kontinent.

Kapitel 6: Indeholder besvarelse af problemformuleringen og en sammenfatning, af de resultater og overvejelser projektet kom frem til.

Kapitel 7: Dette kapitel er litteraturlisten. Her er der et samlet overblik over hvilke bøger, hjemmesider og artikler, der er blevet brugt i projektet.

1. Problemfelt

De sidste 30 år er Kinas investeringer i afrikanske lande steget betydeligt. Kinesiske investeringer i afrikanske lande og handelstransaktionerne mellem Kina og de afrikanske lande foregår på forskellige måder, men kan som oftest føres tilbage til at handle om udvinding af de naturressourcer, som det afrikanske kontinent er rigt på. Størstedelen af de udvundne naturressourcer eksporteres tilbage til Kina og bidrager til at opretholde Kinas vækst. I løbet af de sidste tre årtier har handelsrelationen mellem Kina og de afrikanske lande været tiltagende (China Africa Research Initiative, 2020). Mængden af forskningslitteratur på området er steget, i takt med at omfanget af samarbejdet er udvidet. Forskningen spænder vidt hvad angår indgangsvinkler, men grundlæggende kredser forskningslitteraturen omkring de samme spørgsmål: Hvordan agerer Kina på det afrikanske kontinent, og er der tale om et samarbejde mellem Kina og de afrikanske lande, eller udnytter Kina de afrikanske lande i deres jagt efter ressourcer til at opretholde landets interne vækst.

Undersøgelsen af forskningslitteraturens syn på Kinas investeringer i Afrika har samfundsmæssig relevans, da der fra omverdenen er interesse i at forstå, hvad Kinas egentlige interesser er. Kina er politisk et meget lukket land, men på trods af dette er verdensøkonomien - og især vesten - blevet afhængige af Kinas vækst. Derfor er det meget relevant for det internationale samfund at vide, hvordan Kina agerer udenrigspolitisk.

Forskningslitteraturen er et godt sted at starte ift. at danne sig et overblik over Kinas interesse i Afrika, og eftersom forskningslitteraturen på området er steget markant igennem en længere periode, er det nærliggende at antage, at forskningsartiklerne har forskellige synspunkter på Kinas engagement på det afrikanske kontinent.

Den videnskabelige relevans, af en undersøgelse af forskningslitteraturens syn på Kinas investeringer i Afrika, kommer altså til udtryk i et traditionelt narrativt review af det gældende forskningsfelt, hvor vi afsøger udvalgt litteratur på emnet og gennem relevant teori analyserer feltets nuværende ståsted.

Handel og økonomiske relationer mellem Kina og Afrika, blev for alvor udviklet gennem 1990'erne. The Forum on China-Africa Cooperation (FOCAC) blev dannet i 2000, med det formål at styrke handel og den økonomiske relation. Handlen mellem Kina og de afrikanske

lande har overhalet værdien af handlen mellem USA og Europa (Brødsgaard 2019, s. 313). Handlen mellem Kina og Afrika har dermed en voksende betydning for de involverede parter, men også i den grad for de udenforstående lande, eftersom en fortsat stigende vækst for Kina potentielt kan medføre en forskydning i det internationale magthierarki. Denne potentielle magtforskydning kan fra vestens side opfattes som en krise.

I forlængelse af disse voksende økonomiske relationer mellem Kina og de afrikanske lande, er der, udover bekymringerne om en potentiel magtforskydning, også blevet rejst spørgsmål om Kinas 'behandling' af de involverede lande. En voksende bekymring fra omverden bunder i frygten for, at Kina agerer neokolonialistisk på det afrikanske kontinent (Ravn, 2017). Vi har i sinde at afdække, hvad der er de dominerende synspunkter indenfor den eksisterende forskningslitteratur. Vores projekt tager dermed form af et traditionelt narrativt review (Booth, Sutton og Papaioannou, 2016, s. 24). Dette leder frem til nedenstående problemformulering:

1.1 Problemformulering

Hvordan kan Kinas investeringer i de afrikanske lande forstås?

1.2 Arbejdsspørgsmål

- Hvad er forskningslitteraturens synspunkter på Kinas aktiviteter i Afrika?
- Er investeringerne et udtryk for Kinas måde at opnå økonomisk magt på?
- Er investeringerne et udtryk for Kinas måde at opnå politisk magt på?
- Har investeringer indflydelse på, hvordan Kina agerer sikkerhedspolitisk?
- Hvordan kan Kinas investeringer i de afrikanske lande forstås ud fra hhv. et liberalistisk og realistisk perspektiv?

2. Metode

Dette kapitel indeholder vores overvejelser om valg af metode. Først og fremmest vil vi redegøre for SALSA-framework, som vi har valgt til at systematisere vores review. Derudover vil kapitlet indeholde litteratursøgningsstrategien, vurderingskriterier, en præsentation af den udvalgte forskning, operationaliseringen af teori, samt en kort

redegørelse for baggrunden for interview med Seniorforsker Yang Jiang ved Dansk Institut for Internationale Studier.

2.1 Metodiske valg

I følgende afsnit vil vi forklare valget af SALSA-Framework, og gennemgå hvordan det sætter strukturen for projektet.

Da vores projektopgave tager form af et traditionelt narrativt review, har vi valgt at strukturere vores fremgangsmåde efter det såkaldte SALSA-Framework. SALSA er en forkortelse af: *Search, AppraisAL, Synthesis and Analysis* (Booth et al., 2016, s. 23). Disse punkter indkapsler hver især vores fremgangsmåde i projektet og danner grundlaget for strukturen i projektet. I skemaet nedenfor tydeliggøres det, hvilke afsnit og kapitler der knytter sig til hvilke punkter i SALSA-framework. Afsnit 2.6 “Interview med seniorforsker Yang Jiang fra DIIS” er ikke inkluderet i skemaet, da det ikke skal ses som en del af SALSA-framework, men derimod som en tilføjelse.

<i>Search</i>	Afsnit 2.2 - “Litteratursøgningsstrategi”
<i>AppraisAL</i>	Afsnit 2.3 - “Vurderingskriterier”
<i>Synthesis</i>	Afsnit 2.4 - “Præsentation af udvalgt forskningslitteratur” Afsnit 2.5 - “Operationalisering af Teori” Kapitel 3 - “Teori”
<i>Analysis</i>	Kapitel 4 - “Analyse” Kapitel 5 - “Diskussion” Kapitel 6 - “Konklusion”

2.2 Litteratursøgningsstrategi

I det følgende afsnit vil der blive redegjort for struktureringen af vores emnesøgning samt vores udvalgte søgedatabaser.

En redegørelse for vores valg af søgestrengte samt valg af søgedatabaser er i vores tilfælde yderst relevant, når vi skal legitimere vores valg af de kilder, som skal danne bund for

besvarelsen af vores problemformulering (Kristensen & Hussain, 2019, 62). Da vores projekt struktureres som et traditionelt narrativt review, er det vigtigt at gøre opmærksom på, at vores udvalgte kilder kommer til at spille en dobbeltrolle. Denne dobbeltrolle skal forstås således, at de kilder vi via vores emnesøgning finder frem til både vil blive brugt som vores vidensfundament og som genstand for vores analyse - empiri.

Vores emnesøgning tager afsæt i ord som udspringer af vores problemformulering samt tilhørende underspørgsmål. Disse søgestrengte skaber et bredt felt af kilder som vi har interesse i at filtrere yderligere. Den yderligere afgrænsning sker ved tilføjelse af: afgrænset tidsrum, krav om peer-review, brug af boolske operatorer, trunkeringer samt anførselstegn (Kristensen & Hussain, 2019, 72). Vi har valgt at afsøge litteratur inden for tre databaser: IBSS, Det Kgl. Bibliotek og Google Scholar.

Ud over udvælgelse af empiri fra systematiske emnesøgninger, så har vi i nogle tilfælde også gjort brug af kædesøgning. Denne teknik har været relevant for vores vurdering og udvælgelse af litteratur på to punkter: For det første er teknikken kommet i brug, når vi er stødt på interessante pointer i allerede relevant litteratur. På denne måde er vi kommet frem til kilder der har yderligere relevans (Kristensen & Hussain, 2019, s. 70-71). Mere konkret, så har de kilder, vi har fundet igennem kædesøgningen, bidraget med dyb viden om specifikke emner, som vi ikke selv ville kunne have søgt os frem til via normal emnesøgning. For det andet, så har kædesøgningen også gjort det muligt for os at opdage nye vinkler og aspekter inden for området, og dermed hjulpet os til at få en mere nuanceret besvarelse af vores problemformulering (Kristensen & Hussain, 2019, s. 70-71). Kædesøgningen får også relevans, når det kommer til vores vurdering af fundne tekster. Denne relevans vil blive redegjort for i afsnittet om vurderingskriterier.

Ovenstående er samlet i et litteratursøgningsskema, hvor der tilmed er tilføjet antal artikler der er blevet udvalgt til empiri fra den respektive søgning. I skemaet fremgår vores brugte søgestrengte. Det er her vigtigt at pointere, at alle artikler ikke er repræsenteret i nedenstående skema. Dette skyldes at nogle kilder, som før pointeret, er blevet fundet via kædesøgning og ikke emnesøgning.

Dato	Database	Materialetype	Søgeord	Antal fund	Valgte referencer	Antal udvalgte kilder
06/10/2020	Google Scholar	Artikel	"African perspectives" AND China interest*	5170	2005-2020,	1
08/10/2020	Google Scholar	Bog	"China's interests in Africa"	56	2007-2020	1
15/10/2020	IBSS	Articles and features	China AND Africa AND relations	53.759	15/10/20 - 30/11/05, Engelsk, peer reviewed	1
17/10/2020	Google Scholar	Tidsskriftartikel	Statefinancing China to Africa	1060	2016-2020	1
17/10/2020	Google Scholar	Tidsskriftartikel	"Kina i afrika"	61		1
21/10/2020	Det Kgl. Bibliotek	Tidsskriftartikel	"China's presence in Africa"	152	Peer reviewed	1
04/11/2020	Det Kgl. Bibliotek	Tidsskriftartikel	China AND Africa AND Investment*	7108	2018-2020, Artikler, Engelsk, Social Sciences, Peer reviewed	2
06/11/20	Google Scholar	Tidsskriftartikel	"China's interest in Africa"	126	2005-2020	1
12/11/20	Det Kgl. Bibliotek	Bog	China Africa AND cooperation	594	2016-2020, Bøger, Engelsk	2

2.3 Vurderingskriterier

I følgende afsnit vil vurderingskriterierne for udvælgelsen af forskningslitteraturen blive forklaret.

Vores vurdering og udvælgelse er først og fremmest sket ud fra et kriterium om popularitet i forskningsverden. Dette kriterium bygger altså udelukkende på antal referencer, som de givne forskningsartikler eller bøger har. Vi har efter hver søgning rettet os mod de titler med markant flest referencer, disse artikler har vi derefter gransket for at vurdere, hvorvidt de var relevante for besvarelsen af vores problemformulering (Kristensen & Hussain, 2019, s. 72). Brugen af kædesøgning har tilmed spillet en rolle i vurderingsprocessen. Dette skal forstås således, at hvis den samme tekst bliver refereret til i flere andre kilder af høj relevans, så har vi vurderet, at denne tekst også har relevans for besvarelsen af vores problemformulering.

2.4 Præsentation af den udvalgte forskningslitteratur

I det følgende afsnit vil den udvalgte forskningslitteratur blive præsenteret.

Ovenstående litteratursøgningsstrategi samt vurderingskriterier har gjort, at vi har fundet frem til følgende forskningslitteratur. Vi har valgt at rangere litteraturen efter antal referencer - Den mest citerede artikel kommer altså først osv. nedad efter antal referencer.

China in Africa af Chris Alden (2007)

En bog af Chris Alden og udgivet af forlaget ZED Books d. 8 januar, 2007. I bogen forsøger Chris Alden at redegøre for det stigende samarbejde der foregår mellem mange afrikanske lande og Kina. Ydermere forsøger Alden at kortlægge Kinas førte udenrigspolitik på kontinentet i et forsøg på hvorvidt man skal opfatte Kina som en "Partner, konkurrent eller kolonimagt". Alden undersøger specifikt naturressourcernes rolle i samarbejdet samt hvilke 'instrumenter' der bliver brugt for at implementere Kinas forskelligartede investeringer. Disse 'instrumenter' tæller kinesisk statsejede virksomheder, kinesisk udviklingsbistand m.fl.

Why Is China Investing in Africa? Evidence from the Firm Level af Wenjie Chen, David Dollar og Heiwai Tang (2018)

En forskningsartikel af Wenjie Chen, David Dollar og Heiwai Tang udgivet i *The World*

Bank Economic Review, volume 32 issue 3 fra s. 610-632 i 2018. Forskningsartiklen går i dybden med kinesiske virksomheder, samtidigt med at den gennemgår Kinas investeringer i afrikanske lande med henblik på hvilke lande Kina foretrækker at investere i sammenlignet med de vestlige investorer. Artiklen konkluderer, at Kina er tiltrukket til ressourcerige lande og deres investeringer profitstyret, hvilket stemmer overens med de vestlige landes investeringer. Dernæst konkluderes, at Kinas direkte udenlandske investeringer i de afrikanske lande ikke har et krav om overholdelse af retsstatsprincippet, mens vestlige investorer favoriserer de bedre regeringsmiljøer. Kina investerer både i stærke og i svage miljøer, men dets andel af udenlandske investeringer er højere i de svage regeringsstater.

African Perspectives on China–Africa Links af Barry Sautman og Yan Hairong (2009)

En forskningsartikel af Barry Sautman og Yan Hairong. Udgivet online af *Cambridge University Press* i 2009. Sautman og Hairong forsøger via spørgeskemaer at redegøre for amerikanske borgeres egentlige forhold til Kina og deres investeringer i kontinentet. Sautman og Hairong kommer frem til flere ting i deres konklusion: For det første er, at afrikanernes holdning til Kina generelt er mere positive end vestlige medier forsøger at portrættere dem - Tilslutningen til Kina varierer dog fra land til land og er stadig kompleks. For det andet, konkluderer de, at undersøgelsen bryder med vestlige mediers fortælling om, at det udelukkende er de afrikanske eliter der er positivt stemt overfor Kina. Til sidst konkluderer de, at den dominerende faktor i undersøgelsen er hvilket land respondenterne kommer fra, og altså ikke f.eks. alder, uddannelse eller køn.

Africa in China's Foreign Policy af Yun Sun (2014)

En bog om Afrikas rolle i Kinas udenrigspolitik af Yun Sun udgivet af *The Brookings Institution Press* i 2014. I bogen gennemgår Sun de forskellige aspekter af Kinas relation til de afrikanske lande og søger mod en mere nuanceret fremstilling af Kinas ageren på det afrikanske kontinent og Afrikas rolle i Kinas udenrigspolitik. Sun bidrager med et internt perspektiv på den politik, Kina fører i henhold til Afrika og identificerer en række problematikker ved Kinas relation til de afrikanske lande. Sun (2014) konkluderer, at der mangler en sammenhængende politisk strategi i Kinas ageren på det afrikanske kontinent og at en sådan sammenhængende politisk strategi er væsentlig for en sund relation mellem Kina og de afrikanske lande. Bogen er baseret på peer reviewed forskning.

Rogue aid? An empirical analysis of China's aid allocation af Axel Dreher og Andreas Fuchs (2016)

Er en tidsskriftartikel udgivet i *Canadian Journal of economics volume 48 issue 3* publiceret 22 marts 2016. I undersøgelsen har Dreher og Fuchs indsamlet data om kinesisk projektstøtte, fødevarerhjælp, medicinsk personale og samlede støttepenge til udviklingslande i perioden 1956-2006, for empirisk at teste, i hvor høj grad egeninteresser former Kinas investeringer. De kommer frem til, at politiske overvejelser i høj grad har indflydelse på Kinas tildeling af udviklingsbistand. Derudover kommer de frem til, at Kinas distribuering af udviklingsbistand synes at være uafhængig af lande med mange naturressourcer og institutionelle egenskaber. Ydermere kommer de frem til at lande der stemmer med Kina i FN's Generalforsamling og ikke anerkender Taiwan som et uafhængigt land modtager flere penge i støtte.

Apples and Dragon Fruits: The Determinants of Aid and Other Forms of State Financing from China to Africa af Axel Dreher, Andreas Fuchs, Brad Parks, Austin M. Strange og Michael J Tierney (2018)

Er en tidsskriftartikel i *International Studies Quarterly, Volume 62, Issue 1* publiceret 6. Februar 2018. Dreher et al. undersøger hvorvidt kontroversen om kinesisk udviklingsbistand stammer fra manglende skelnen mellem Kinas officielle udviklingsbistand (ODA) og andre typer af statsfinansiering. Dette undersøger de ved hjælp af en ny database over Kinas officielle finansiering forpligtelser over for Afrika. Her kommer de blandt andet frem til at kinesisk ODA primært er drevet af udenrigspolitiske og økonomiske interesser.

Towards a critical geopolitics of China's engagement with African development af Marcus Power og Giles Mohan (2010)

En tidsskriftsartikel af Marcus Power og Giles Mohan udgivet i journalen *Geopolitics volume 15 issue 3* i 2010. Power og Mohan (2010) undersøger Kinas rolle i Afrika i sammenligning med andre industrielle lande, der er til stede på kontinentet. Kinas tilstedeværelse på det afrikanske kontinent undersøges ud fra en politisk økonomisk teoretisk tilgang koblet med en undersøgelse af de diskursive og ikke-økonomiske måder hvorpå kinesisk kapitalisme internationaliseres. I artiklen konkluderes det, at Kinas rolle i relationen til de afrikanske lande både ligner - og adskiller sig - fra andre industrielle landes opførsel på kontinentet.

Derudover fremhæver Power og Mohan, at de afrikanske ledere skal tage styring i deres relation til Kina og sørge for, at relationen er til gavn for deres lands økonomi, befolkning og generelle udvikling (Power & Mohan, 2010).

Globalization and Marginalization of Africa: Contextualization of China—Africa Relations af Felix M. Edoho (2011)

Tidsskriftartikel bragt i *Africa Today Vol. 58, No. 1* i efteråret 2011. I artiklen forsøger Edoho at forstå Kinas økonomiske aktiviteter i Afrika i lyset af globaliseringen. Edoho mener at Kina og Afrikas forhold til hinanden skal forstås som et resultat af den marginalisering der fra Vestens side har været af Afrika. Edoho mener at denne marginalisering kan tilskrives globaliseringen. Udover globalisering mener Edoho også, at Kina fungerer som et alternativ for de afrikanske lande i den forstand, at de ikke har en problematisk fortid som kolonimagt på kontinentet. Edoho ser både trusler og muligheder ved samarbejdet og lægger en stor del af den fremtidige udvikling i de afrikanske landes hænder.

China and Africa: Building Peace and Security Cooperation on the Continent af Chris Alden, Abiodun Alao, Zhang Chun og Laura Barber (2017)

En bog om Kina-Afrika relationens samarbejde om fred, stabilitet og sikkerhed i Afrika af Chris Alden, Abiodun Alao, Zhang Chun og Laura Barber udgivet gennem Springer International Publishing i 2017. I projektet bruger vi primært kapitel 3 skrevet af Chris Alden og Zheng Yixiao, som kaster lys på Kinas sikkerhedspolitiske rolle i Afrika, og hvordan den har ændret sig gennem tiden. Heriblandt konkluderer Alden og Zheng, at den hovedsagelige drivkraft for en øget sikkerhedspolitisk involvering i Afrika bunder i varetagelsen af Kinas egne nationale interesser i form af økonomisk vækst, kinesiske statsborgeres sikkerhed på kontinentet og en større rolle i det globale magthierarki.

China's Expanding Security Involvement in Africa: A Pillar for 'China–Africa Community of Common Destiny' af Lei Yu (2018)

En forskningsartikel om Kinas udvidede sikkerhedspolitiske involvering i Afrika af Lei Yu udgivet i journalen *Global policy volume 9 issue 4* i 2018. Artiklen konkluderer, at den intensiverede sikkerhedspolitiske indsats i Afrika, ikke kun handler om at skabe fred og stabilitet i Afrika, men også at Kina har strategiske hensigter med henblik på at skabe sin egen indflydelsessfære i Afrika med en stærkere Kina-Afrika relation. Dermed ønsker Kina, at sikre samt beskytte sine økonomiske interesser på kontinentet, som bidrager til Kinas

økonomiske vækst og sociale fremgang, hvilket i sidste led kan hjælpe Kina med at stige i det globale magthierarki. Forskningsartiklen er baseret på peer reviewed forskning.

Africa-China Cooperation: Towards an African Policy on China? af Philani Mthembu og Faith Mabera (2020)

En bog med fokus på partnerskabet mellem Afrika og Kina i forbindelse med *The Forum for China-Africa Cooperation* (FOCAC) af Philani Mthembu og Faith Mabera samt udgivet af Springer International Publishing AG i 2020. Bogen tilbyder en række perspektiver på Kina-Afrikan relationens samarbejde, men dette projekt benytter vi kun kapitel 7 af denne bog, som er skrevet af Faith Mabera. Kapitlet omhandler evolutionen af Kinas tilgang til sikkerhedspolitik i Afrika. Kapitlet dækker hvordan Kina har flyttet sig fra minimal sikkerhedspolitisk involvering til en mere aktiv indsats samt hvordan dette afspejler Kinas selvidentitet som global magt.

Kina i Afrika – ressourcer og politisk magt af Tanja Kasandra Behrndt-Eriksen (2008)

Er en tidsskriftsartikel, i tidsskriftet *Udenrigs vol 2: Kineserne kommer* publiceret 6. januar 2008. I artiklen forklarer Behrndt-Eriksen hvorfor Kinas aktivitet på det afrikanske kontinent ikke har intentioner om at udfordre vesten, men tværtimod at Kinas aktiviteter lande er en overlevelsesstrategi for at sikre energiresourcer til sin økonomi i vækst. Derudover forklarer hun Kinas politiske motiv med deres engagement i Afrika.

2.5 Operationalisering af teori

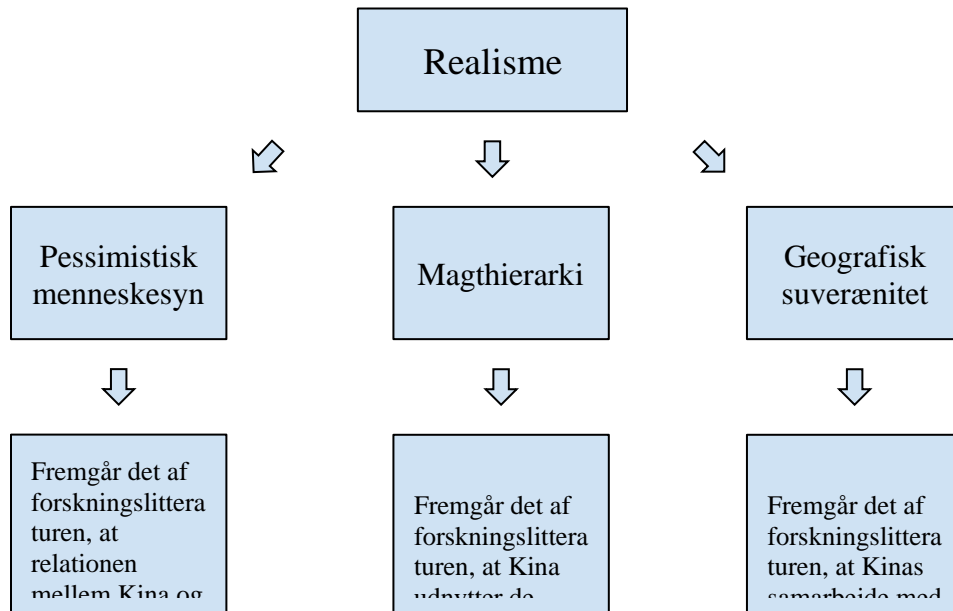
I analysen af den udvalgte forskningslitteratur har vi afgrænset os til delelementer af teorierne. Disse afgrænsninger har vi foretaget på baggrund af, hvilke delelementer vi fandt relevante for at undersøge Kinas investeringer i de afrikanske lande. Undervejs i analysen og i takt med, at vi har opnået større indsigt i emnet, har vi taget disse overvejelser til genmæle og tilpasset operationaliseringen af teorierne derefter.

For liberalismen vedrører denne afgrænsning forventningen om, at modernisering fører til demokratisering (Skött i Andersson et al., 2012, s. 26). Dette aspekt af den liberalistiske teori har vi ikke beskæftiget os med, fordi det ikke er relevant for at belyse emnet i og med, at det ikke tyder på, at der er tale om en demokratiseringsproces hverken internt i de involverede lande eller som en betingelse for at indgå i en relation med Kina.

For realismen vedrører afgrænsningen staternes anvendelse af militær magt for at sikre deres egen overlevelse (Heywood, 2019, s. 422). Dette aspekt af realismen har ikke været gennemgående i forskningslitteraturen og når vi er stødt på det, har det været i forbindelse med sikkerhedspolitiske interesser og ikke som et middel til at opnå magt på det afrikanske kontinent.

De nedenstående modeller tager udgangspunkt i afsnittet om teori. Modellerne illustrerer hvilke delelementer af teorierne, vi har afgrænset os til. Under hver model følger en uddybning af, hvordan vi har gjort teorierne målbare, så det var muligt for os at få øje på formuleringer i forskningslitteraturen, som deler synspunkt med hhv. liberalistisk og realistisk tænkning.

De øverste kasser i vores to modeller viser det overordnede teoretiske begreb, som i model 1 er realisme og i model 2 er liberalisme. Dertil har vi pile, der fører til vores tre systematiserbare begreber. Disse indfanger de aspekter af teorierne, som vi anvender i analysen. Til sidst fører det næste led af pile til tre sæt af indikatorer, som vi anvender i analysen af den udvalgte forskningslitteratur (Adcock & Collier, 2001, s. 531).

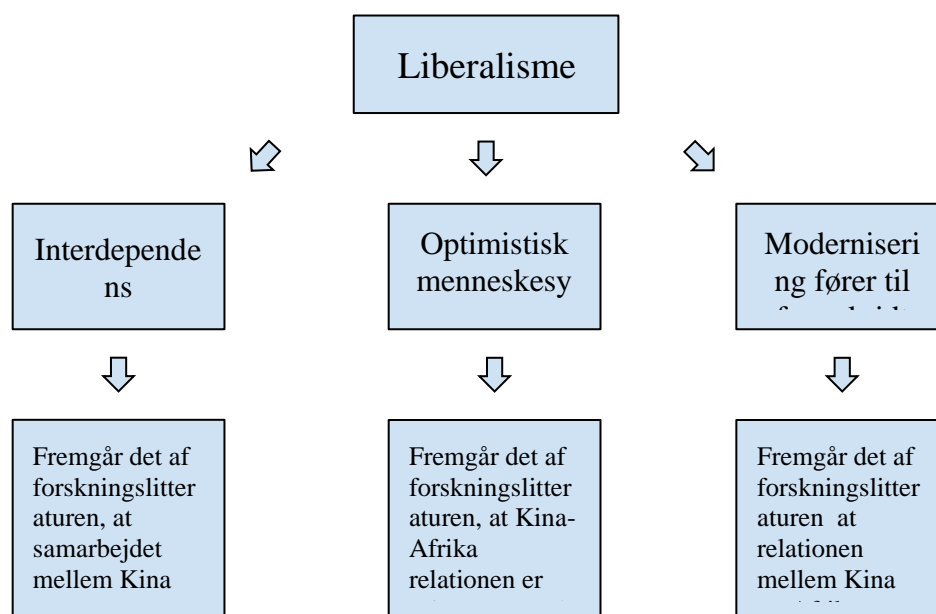
Model 1: Operationaliseringsmodel for realismen

Modellen ovenfor illustrerer vores operationalisering af teorien realisme. Det første systematiserbare begreb (første kasse fra venstre) er **pessimistisk menneskesyn**, som skal forstås som *pessimistisk statssyn*. Dette uddybes i vores teori-afsnit, men handler overordnet

om at realismen ser mennesket som værende egoistisk og orienteret mod egeninteresse. I og med at stater udgøres af mennesker, må stater tilmed være drevet af egoisme og egeninteresse (Heywood, 2019, s. 423). I kassen nedenunder ses vores indikator af det systematiserbare begreb, som afklarer det, vi forsøger at få øje på i forskningslitteraturen, nemlig hvorvidt Kina-Afrika relationen handler om forfølgelse af egeninteresse. Det systematiserbare begreb er blevet omdannet til et spørgsmål, som stilles i analysen af forskningslitteraturen.

Dernæst optræder **magthierarki** i vores model som det næste systematiserbare begreb (i midten). Realismen fremsætter, at international politik er en vekselvirkning mellem magt, egne interesser og ideer. Staterne begærer ikke kun magt og egeninteresse indenfor egne nationale grænser, men viljen til magt er også flyttet til den internationale scene (Skött i Andersson et al., 2012, s. 41). I kassen nedenunder er begrebet formuleret til et spørgsmål om, hvorledes Kina bruger de afrikanske lande som et middel til at fremme deres egen position i det globale magthierarki, hvilket kan stilles til analysen af forskningslitteraturen.

Det tredje systematiserbare begreb er **geografisk suverænitet**, som omhandler den enkelte stats ønske om at opretholde suverænitet og autonomi over det geografiske område den enkelte stat råder over (Hansen i Andersson et al., 2012, s. 73). Begrebet er igen omformuleret til et spørgsmål, der kan bruges i analysen af forskningslitteraturen: om Kinas samarbejde med de afrikanske lande er forbundet til “One-China policy” (Brødsgaard, 2019, s. 298). Denne politik referer til Kinas krav på anerkendelse af ét Kina, hvorunder Taiwan indgår.

Modellen ovenfor illustrerer, hvordan vi har foretaget operationaliseringen af teorien liberalisme. Det første systematiserbare begreb (første kasse fra venstre) er **interdependens**. Dette begreb forklares yderligere i teori afsnittet og refererer til interdependens liberalismens opfattelse af, at modernisering vil føre til stigende gensidig afhængighed mellem stater, og denne gensidige afhængighed vil mindske risikoen for krig og konflikt (Sørensen i Andersson et al., 2012, s. 25). I kassen nedenunder er begrebet formuleret på en måde, der tydeliggør, hvad vi har forsøgt at få øje på i vores analyse af forskningslitteraturen: om der er tale om en relation som både Kina og de afrikanske lande er afhængige af og som dermed implicit gavner begge parter. Begrebet er med andre ord blevet omformuleret til et spørgsmål, som vi kan stille til forskningslitteraturen i analysen.

Dette leder til modellens næste systematiserbare begreb (i midten). Begrebet **optimistisk menneskesyn** refererer til liberalismens optimistiske menneskesyn, der ligger til grund for teoriens opfattelse af staters ageren i international politik: Hvis mennesket er fornuftigt og orienteret mod samarbejde, og stater udgøres af mennesker, må stater kunne forventes at agere fornuftigt og med et ønske om at samarbejde (Sørensen i Andersson et al., 2012, s. 25). Dette forklares mere indgående i teori afsnittet. I kassen nedenunder, er dette delelement omformuleret, så det henvender sig til relationen mellem Kina og de afrikanske lande og kan stilles som et spørgsmål til forskningslitteraturen i analysen.

Det tredje systematiserbare begreb **modernisering fører til fremskridt**, refererer til liberalismens opfattelse af modernisering (Sørensen i Andersson et al., 2012, s. 26). Dette aspekt af den liberale tænkning anvendes med henblik på at undersøge, hvorvidt relationen mellem Kina og de afrikanske lande har til hensigt at fremme modernisering, velstand og fred og dermed er gavnlig for begge parter. Igen er begrebet omformuleret til et spørgsmål, som kan stilles til den udvalgte forskningslitteratur i analysen.

2.6 Interview med Seniorforsker Yang Jiang fra DIIS

Dette afsnit er en kortfattet redegørelse for baggrunden for interviewet.

I forbindelse med projektet foretog vi et interview med Seniorforsker Yang Jiang ved Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS). Yang Jiang forsker i Kinas moderne politiske økonomi og er særligt interesseret i relationen mellem Kinas interne forhold og landets

udenrigsøkonomiske politik, herunder Kinas investeringer i udlandet. Formålet med interviewet er at få indblik i en af de førende forskeres perspektiv på Kinas investeringer i Afrika for derefter at anvende interviewet som supplement til de synspunkter, vi identificerer i analysen af den udvalgte forskningslitteratur. Interviewet skal dermed ikke forstås som værende den bærende metode til at belyse vores problemfelt, men derimod som et supplement til forskningslitteraturens perspektiver fra en ekspert med erfaring på feltet.

3. Teori

3.1 Teorivalg

I analysen af synspunkterne i den udvalgte forskningslitteratur, anvendes to teorier indenfor det teoretiske felt international politik (IP); realismen (neorealismen) og liberalismen. De to teorier anvendes som to modsatrettede perspektiver, hvorfra Kinas investeringer i de afrikanske lande kan anskues. Teorier indenfor international politik søger mod at forklare og forstå nationers ageren overfor - og i samspil med - andre nationer (Pfaltzgraff, 2019). I det følgende forklares to af de tre hovedteorier indenfor IP-teorien: realisme (neorealisme) og liberalisme. I afsnittet forklares det centrale i teorierne med særligt fokus på de aspekter indenfor teorierne, som vi har beskæftiget os med i vores analyse af den udvalgte forskningslitteratur.

3.1.1 Realisme

I følgende afsnit vil baggrunden for realismens dannelse og teoriens væsentlige synspunkter blive forklaret.

Realismen som international politisk teori har - ligesom liberalismen - sin begyndelse efter første verdenskrig (Pfaltzgraff, 2019). Den realistiske teoritradition har dog været det dominerende perspektiv på international politik siden anden verdenskrig (Heywood, 2019, s. 423). Realismen afviser fremskridt i international politik og opfatter derimod historien som værende cyklisk og præget af gentagelser og tilbagevendende krig og konflikt (Andersson, Friese & Nielsen, 2012, s. 26).

For klassiske realister handler international politik om magt og egeninteresse, og stater ses som de vigtigste aktører. Realismen baserer sig på et pessimistisk menneskesyn, som ser mennesket som værende egoistisk og eftersom stater udgøres af mennesker, må stater dermed

også være egoistiske og drevet af egeninteresse. Dette medfører - ifølge realisterne - en risiko for internationale konflikter og krig. Staterne forfølger nationale interesser og disse er per definition uforenelige med hinanden, derfor er krig og konflikt uundgåeligt (Heywood, 2019, s. 423).

Viljen til magt er generelt grundlæggende for politik og især for international politik, men staterne har ikke de samme muligheder for at kontrollere magten internationalt, som de har nationalt. Dette betyder, at viljen til magt bliver rykket fra den nationale politiske arena, til den internationale politiske arena, hvor staters forskellige interesser vil være i konflikt med hinanden under anarkiske forhold. Den klassiske realisme fremhæver, at magtpolitik er historisk betinget af staterne, der optræder på den internationale politiske arena. De enkelte stater er forskellige og derfor er international politik anarkisk (Skött i Andersson et al., 2012, s.41).

Det afgørende for klassiske realister er at forstå *hvordan* stater spiller det magtpolitiske spil og dette afgøres på samme tid af staters historiske arv og de geopolitiske betingelser, der gør sig gældende for den enkelte stat. Den klassiske realisme anser international politik for at være et samspil mellem magt, interesser og ideer. En klassisk realist mener ikke, at det er muligt at udvikle en generel teori om international politik, eftersom disse interesser, ideer og viljen til magt er historisk betinget og forskellig fra stat til stat (Skött i Andersson et al., 2012, s. 42-43).

3.1.2 Liberalisme

I følgende afsnit vil baggrunden for liberalismens dannelse og teoriens væsentlige synspunkter blive forklaret.

Liberalismen fremkom i efterkrigstiden, hvor verden selvsagt var præget af de oplevelser, som den første verdenskrig havde ført med sig. Baggrunden for udviklingen af den liberale teori var at opnå en indsigt i de fænomener og internationale konflikter, der havde ledt til en verdenskrig og at forsøge at undgå en gentagelse af krigen (Pfaltzgraff, 2019).

Den liberale teoritradition er - modsat realismen - optimistisk i sine grundantagelser.

Liberalismen ser mennesket som fornuftigt, socialt og potentielt orienteret mod samarbejde.

Dette optimistiske syn på mennesket går igen i liberalismens syn på den moderne stat. Den moderne stat er - ifølge liberalismen - en retsstat, som er til for at beskytte individers rettigheder (Sørensen i Andersson et al., 2012, s.25). Den moderne stat tenderer mod

udvikling af demokrati og demokratier går ikke i krig med hinanden, men samarbejder med hinanden. Efterhånden som stater bliver mere moderne og demokratiske, kan der derfor - ifølge liberalisterne - forventes en fredeligere fremtid (Sørensen i Andersson et al., 2012, s. 26). I forlængelse af dette mener liberalismen, at frihandel vil binde stater mere sammen og medføre en styrkelse af freden, fordi det vil medføre, at stater har interesse i at undgå den destruktivitet en krig vil medføre (Wæver, 1992, s. 28-29). Den liberale tænkning er - med andre ord - progressiv i sit syn på historiens udvikling og antager, at moderniseringen vil medføre fremskridt på de fleste områder i tilværelsen (Sørensen i Andersson et al., 2012, s.26).

Den liberale teoritradition kan inddeles i fire hovedretninger: sociologisk liberalisme, interdependens liberalisme, institutionel liberalisme og republikansk realisme (Sørensen i Andersson et al., 2012, s.26). Af disse hovedretninger beskæftiger vi os særligt med tænkningen indenfor interdependens liberalisme.

Interdependens liberalisme antager grundlæggende, at stigende gensidig afhængighed (interdependens) mellem stater medfører, at risikoen for krig og konflikt mindskes. Befolkninger og regeringer påvirkes i stigende grad af, hvad der sker i andre lande og interdependensen tiltager i takt med moderniseringsprocessen. Der er tre karakteristika ved interdependens liberalismens grundantagelser: transnationale aktører (ikke blot stater) spiller vigtige roller i international politik, militær magt er ikke længere et særligt brugbart middel i politik og den vigtigste målsætning er velfærd og ikke sikkerhed, fordi militære trusler er aftagende (Sørensen i Andersson et al., 2012, s. 27).

3.1.3 Neorealisme

I følgende afsnit vil baggrunden for neorealismens dannelse blive forklaret. Dertil uddybes de aspekter, der adskiller neorealismen fra den klassiske realisme.

Neorealismen er en videreudvikling af den klassiske realisme, introduceret af Kenneth Waltz i slutningen af 1970'erne. Neorealisme forklarer magtpolitik med særlig opmærksomhed på den strukturelle dynamik i et anarkisk internationalt system, der nødsager nationalstaterne til at stole på militær magt (Heywood, 2019, s. 422).

Teorien bygger på den klassiske realismes antagelser om, at staternes vigtigste ambition er at sikre deres egen overlevelse. Derudover tilføjer neorealismen strukturbegrebet, der er baseret på tre dele: Første del er udeblivelse af et internationalt voldsmonopol, anden del er

antagelsen om, at staterne selv må sørge for national sikkerhed og tredje del er, at antallet af supermagter er bestemmende for dynamikken i den internationale politiske arena. Disse tre led i strukturbegrebet, presser staterne til visse handlingsmønstre, for at sikre overlevelse og sørge for national sikkerhed (Hansen i Andersson et al., 2012, s. 73) .

Neorealismen ser altså den internationale politiske arena som et tydeligt magthierarki, hvor staters adfærd bestemmes af staternes magtressourcer.

3.2 Teoretiske fravalg

I valget af hvilken teori vi ville benytte i projektet, havde vi en del overvejelser. I projektet overvejede vi at benytte os af konstruktivisme i IP-teori, som grundlag for vores analyse.

Konstruktivister anser fortrinsvist verden som en social konstruktion. Konstruktivismen ser aktørerne for at være bestemmende for den internationale udvikling, således konstruerer aktørerne det internationale samfund, derfor er det afgørende, hvad de relevante aktører foretager (Theys, 2018, s. 1).

I forskningslitteraturen fandt vi tre gennemgående temaer, der forklarede Kinas motiver for investeringer i de afrikanske lande. Disse temaer peger alle sammen på strukturer, der kunne forklare investeringerne, og da realismen samt liberalismen peger på generelle strukturer i det internationale samfund, er det nærliggende at fokusere på disse i analysen.

Fravalget af konstruktivismen betyder derfor, at vi ikke får indsigt i de spørgsmål teorien lægger op til. Dette er spørgsmål der tilbyder indsigt i, at det ikke kun er fordelingen af politisk magt, økonomisk magt og geografiske forhold, der kan forklare staters adfærd, men også ideer, identiteter og normer (Theys, 2018, s.1).

4. Analyse

4.1 Kinas investeringer i Afrika

I dette afsnit analyseres Kinas engagement i afrikanske lande med henblik på at forsøge at afdække, hvilke aspekter der er gennemgående. I analysen inddrages den udvalgte forskningslitteratur, som blev præsenteret tidligere i opgaven, for at belyse hvilke hovedsynspunkter, der kan siges at være fremherskende inden for feltet. Analysen fokuserer på tre temaer ved Kinas aktivitet på det afrikanske kontinent: Økonomisk magt og ressourcer,

Politisk magt og diplomatiske interesser og Sikkerhedspolitik. Vi har valgt at strukturere analysen efter disse tre temaer ved Kinas engagement på det afrikanske kontinent, da vi i forskningslitteraturen kunne identificere disse tre temaer som gennemgående for forståelsen af investeringerne.

Inden vi begynder på analysen, er det nødvendigt at afklare nogle begreber. Disse kommer i nedenstående afsnit.

Når vi skriver 'de afrikanske lande' omfatter det en stor del af det afrikanske kontinent. Vi har ikke beskæftiget os med specifikt udvalgte lande. Dertil skal det dog nævnes, at Kinas investeringer især er koncentreret omkring de ressourcerige afrikanske lande og de afrikanske lande, der anerkender Kinas "One-China policy".

Når vi skriver investeringer, omfatter det udviklingsbistand, byggeprojekter og ressourceudvinding. Dertil er det væsentligt at nævne, at der ikke kun er tale om investeringer eller transaktioner i form af penge, men også i form af arbejdskraft, maskiner og materialer. 'Bilateralt' og 'multilateralt' er begreber der begge dækker over et samarbejde mellem nationer. Et multilateralt samarbejde omfatter mere end to nationer og finder sted i internationale arenaer og er derfor omfattet af ens regelsæt for de medvirkende partnere. Et bilateralt samarbejde omfatter udelukkende to nationer. Samarbejdet er derfor ikke omfattet af andre regler end dem, de to nationer selv opstiller (Heywood, 2019, s.452). Til sidst vil der i kommende afsnit blive nævnt Kinas 'Non-interference'-politik. Dette begreb henviser til Kinas officielle udenrigspolitik som indbefatter, at Kina ikke blander sig i andre landes nationale anliggender (Yu, 2018).

4.1.1 Økonomisk magt og ressourcer

Kinas økonomi er i vækst, forinden 2010 havde væksten været på cirka 10 procent om året uafbrudt i næsten tre årtier, siden 2015 har den ligget på 6,9 og 6,3 procent om året. Ifølge den internationale valutafond IMF vil Kinas økonomi fortsat vokse med de cirka 6 pct. årligt ind i 2020'erne og overtage USA som verdens største økonomi omkring 2030. (Dansk Erhverv og EKF, 2019, s. 1-2) Kinas voksende økonomi gør, at Kina har brug for flere ressourcer for at fortsætte den nuværende vækst.

Argumentet for stigende vækst er også et centralt og gennemgående synspunkt i den udvalgte forskningslitteratur om Kina-Afrika relationer: *"In its pursuit of this growth-oriented*

strategy, a number of African countries (particularly those with significant natural resource endowments) have come to occupy centre stage in Chinese foreign policy, as potential sources of raw materials to fuel China's growth." (Power & Mohan, 2010, s. 462). Og "First of all, Africa's rich energy reserves, minerals and raw materials directly fuel China's quest for natural resources to boost its domestic economic growth." (Sun, 2014, s. 6). Som Power og Mohan og Sun nævner her, så er der, grundet Kinas ønske om at opretholde en stærkt stigende national vækst, en stor interesse i at investere i afrikanske lande og mere konkret afrikanske lande som er rige på naturressourcer. Denne påstand om Kinas selektive udvælgelse af afrikanske lande, som er rige på naturressourcer, går igen på tværs af forskningslitteraturen. Chen, Dollar og Tang uddyber: "*Deals tend to be more concentrated in the East and South African regions, whereas Central and West Africa, with the exception of Nigeria, have relatively fewer deals. In East Africa, countries such as Ethiopia, and to some extent Kenya and Tanzania, are relatively resource poor compared to some of the Southern African countries such as Zambia, Angola, and South Africa. Some of the reasons why East Africa stands out as a popular destination for these private Chinese investments are its relatively more developed infrastructure, including ports...*" (Chen, Dollar & Tang, 2018, s. 619). Kinas investeringer er som sagt meget selektive og favoriserer i stor grad lande, der er rige på naturressourcer, og som Chen, Dollar og Tang (2018) tilføjer her, spiller de afrikanske landes infrastruktur også en rolle, når det kommer til at udvælge lande at investere i fra Kinas side.

Men selvom de afrikanske landes adgang til naturressourcer er centrale for Kinas interesse, så er det ikke entydigt afspejlet i de investeringer, der foretages fra kinesisk side. Kinas evindelige jagt efter evig vækst er mere nuanceret end som så. Kinas investeringer kan tage mange former og behøver, ifølge Alden (2007), ikke nødvendigvis at være investeringer bundet til udvinding af naturressourcer eller transporten af disse - Alden tilføjer: "*From the Chinese perspective, the emerging relations with Africa were ideal, providing the economic complementarities of resource abundance with relatively open markets for their goods and a surprisingly responsive investment climate.*" (Alden, 2007, s.32). Udover udvinding af naturressourcer, så tilføjer Alden (2007), at de afrikanske lande tilmed agerer som potentielle uprøvede markeder for mange af de produkter, som Kina producerer. Denne påstand konkretiserer Sautman og Hairong: "*Chinese retailers also sell the Africans goods that many*

could not previously afford. A scholar has noted: “African consumers benefit from cheap products offered by Chinese firms. For instance, Chinese plastic sandals conquered the whole African continent in the last years...” (Wrobel, 2008 i Sautman & Hairong, 2009, s. 758).

Derudover nævner Alden (2007) de afrikanske landes “overraskende modtagelige investeringsklima”, som også er med til at spille en rolle i Kinas investeringer. Kina er altså ikke ene om at bestemme hvad og hvor der skal investeres. Dette ‘modtagelige investeringsklima’ kan delvist forklares med den marginalisering som Afrika har lidt under den verdensomspændende globalisering: *“Globalization and marginalization have posed significant challenges to Africa. Compounding these challenges has been the decline in Western investment. Deepening China–Africa relations are the outgrowth of Western disengagement from the region. [...] For Africa to benefit from Chinese economic activities in the region, it needs to improve upon its productive forces* (Edoho, 2011, 120-121). Edoho (2011) støttes i denne forklaring af Seniorforsker Yang Jiang: *“The Aid budget in Western countries have been reducing since the global financial crisis. Therefore, they (African countries) want to attract more private investors, they want to adopt a more business minded approach to create an ecological system for businesses and it therefore depends on negotiations on the projects.* “(Interview, 13. november, 2020).

De afrikanske lande har altså, grundet globaliseringen samt en faldende interesse fra vesten, behov for udefrakommende investeringer og Kina har behov for at investere for at opretholde deres nationale vækst. Dette gør selvsagt Afrika til et yderst gunstigt område at foretage investeringer i for Kina. Så udover det store økonomiske potentiale der ligger i Afrika, er det tilmed meget let og derfor fordelagtigt for Kina at tilbyde deres investeringer.

Et andet område som Alden kommer ind på er, hvordan Kinas investeringer i de afrikanske lande nogle gange tager form af byggeprojekter som ikke direkte gavner Kinas vækst, men derimod danner grobund for fremtidige aftaler - Såkaldte prestigeprojekter: *“Prestige projects, such as public buildings and stadiums, have also played an important part in securing agreements with African governments. Examples of this include the construction of an extension to the building housing parliament in Uganda [...] This form of symbolic*

diplomacy has great appeal to African elites who welcome the opportunity to replace colonial-era public buildings, as well as being a vivid demonstration of Chinese largesse. Moreover, the shift towards profit-making in the early 1980s has meant that Chinese engineering firms have used government-financed construction projects to gain a foothold in the local African market, setting up offices and bidding for contracts." (Alden, 2007, s. 25).

Dette giver Kinas investeringer i Afrika endnu en nuance i den forstand, at vi ser investeringer, der både har økonomisk og politisk karakter. Det politiske aspekt analyseres i det efterfølgende afsnit.

Men som Alden (2007) nævner i ovenstående, så danner disse investeringer i prestigeprojekter en mulighed for kinesiske entreprenørfirmaer til at få en fod indenfor på det afrikanske marked som derfra gør det nemmere at udvide porteføljen af byggeprojekter i de afrikanske lande. Denne 'sneboldeffekt' er en analyse som Jiang nikker genkendende til, når emnet kommer op i vores interview: *"Another type of infrastructure is for China to get construction contracts, because construction is also a very important sector for China. It includes services, workers, machinery and even materials. [...] And a third type of infrastructure is presence, like diplomatic presence to African leaders. They demand that China should build a residential area in Angola's Capital. Angola exports oil.*" (Interview, 13. November, 2020).

En tredje måde som Kina formår at fremme national vækst på er via udviklingsbistand: *"Most of the aid that it does supply is bilateral and tied to the use of Chinese firms and supplies, though a smaller percentage of Chinese aid towards Africa is filtered through multilateral channels such as the World Health Organization and other UN agencies"* (Alden, 2007, s. 25). Alden (2007) lægger vægt på, at langt størstedelen af den hjælp som Kina yder til afrikanske lande - igen meget nøje udvalgte lande - er bilateral og ikke multilateral, som langt størstedelen af vestlig hjælp ellers er. Dette giver Kina en stor fordel både økonomisk og politisk. Den økonomiske gevinst i at yde hjælp bilateralt er, at Kina ikke binder sig til nogle retningslinjer udover deres egne. På denne måde formår Kina altså at vende noget, som set fra vestlige øjne normalt ville være en udgift til faktisk i sidste ende at blive en indtægt eftersom de, som Alden (2007) nævner, kan bestemme at deres udviklingsbistand er betinget til brugen af kinesiske virksomheder samt arbejdskraft. Dette udsagn deler Edoho (2011) der

dog tilmed tilføjer nogle evt. følger af denne ‘non-interference’ tilgang som Kina praktiserer: *“Given the massive capital at its disposal, coupled with its “no-strings” assistance and aid, China could easily undermine good governance, political reforms, and suffocate the ongoing war against official corruption in Africa: “The emergence of China has raised fears that its non-adherence to the West’s approach of imposing aid conditionalities has the potential to nullify all the efforts made in fighting corruption and improving governance”* (Edoho, 2011, 108). Kina og Afrika komplimenterer så at sige hinanden, eftersom mange afrikanske landes regeringer søger kapital uden (politiske) modkrav, hvilket er noget Kina tilbyder. Kina har så at sige en markant konkurrencefordel sammenlignet med vestlige investorer og dermed selvfølgelig også en massiv interesse.

Man er i ovenstående afsnit blevet gjort bekendt med tre årsager der, på tværs af forskningslitteraturen, begrundes Kinas økonomiske incitament for deres investeringer i de afrikanske lande. Først og fremmest har man Kinas altoverskyggende interesse for national vækst. Denne sikres overvejende gennem udvinding og transport af naturressourcer fra Afrika til Kina, hvor disse naturressourcer herefter indgår i driften af industri samt fremstilling af varer. Dernæst har man argumentet om, at Kina ofte investerer i ‘Prestigeprojekter’ for de afrikanske regeringer. Disse prestigeprojekter baner ofte vejen for kinesiske entreprenørvirksomheder, samt kinesiske varer, til et nyt uprøvet marked. Til slut fremføres argumentet om udviklingsbistand. Via udviklingsbistand til de afrikanske lande formår Kina at opretholde den økonomiske vækst grundet deres ‘non-interference’ politik.

4.1.2 Politisk magt og diplomatiske interesser

I følgende afsnit analyseres den udvalgte forskningsartikler ud fra et perspektiv, der undersøger hvorvidt Kinas investeringer i afrikanske lande, bliver brugt som et middel til at opnå diplomatiske interesser og politisk magt. Derudover sættes vores interview med Yang Jiang i kontrast til - eller i kontekst med - det vi analyserer os frem til. Afsnittet vil i høj grad fokusere på Kinas udviklingsbistand og analysere hvilke motiver, der ligger bag landets udviklingsbistand.

I 2006 begyndte en ny æra i Kina-Afrika relationen, da Kina erklærede et nyt strategisk partnerskab på Beijing-topmødet i Forum for China-Africa Cooperation (FOCAC). Planen Kina annoncerede var at fordoble deres udviklingsbistand til Afrika inden 2009, for at nå målet om gensidig fordel og win-win-situation mellem Kina og afrikanske lande (Dreher & Fuchs, 2016).

I tidsskriftsartiklen *Kina i Afrika – ressourcer og politisk magt af Tanja Kasandra Behrndt-Eriksen* fremhæver Behrndt-Eriksen (2008), som en af sine vigtige pointer, at Kina får politisk magt af deres engagement i Afrika. Kina etablerer relationer med andre stater, og af de relationer medfølger politisk magt. Kina er støttet af 48 stater i Afrika, og de resterende fem stater støtter Taiwan. Taiwan og Kina har kæmpet en lang kamp om at vinde afrikanske landes støtte, og derudover også lande i vesten.

Forholdet mellem Kina og Taiwan er så kritisk, at den kinesiske ledelse ikke vil opgive deres krav om, at Taiwan skal vende tilbage til Kina. Kravet er så absolut, at hvis Taiwan skulle erklære sig selvstændigt, ville Kina være villige til at gå i krig. Situation er så betændt, at den får konsekvenser for Kinas politik på den vestlige del af jordkloden, hvor Kina har protesteret hver gang USA har godkendt taiwanske politikere at mellemlande i USA for at rejse videre til Mellemamerika, hvor Taiwan har diplomatiske alliancer (Brødsgaard, 2019, s. 298).

Fænomenet med den kinesiske stat, der har indvendinger mod stater, som anerkender Taiwan, gør sig især gældende på det afrikanske kontinent. I forskningslitteraturen finder vi eksempler på undersøgelser, som konkluderer, at Kina tilgodeser stater, der har en "One-China policy".

"One-China policy" er den diplomatiske anerkendelse af Kinas holdning om, at der kun findes én kinesisk regering. Politikken kan spores tilbage til 1949, hvor den kinesiske borgerkrig sluttede. Nationalisterne, også kendt som Kuomintang, trak sig tilbage til Taiwan og gjorde det til deres regeringssæde, mens kommunisterne der sejrede siden, har reageret fastlandet som Folkerepublikken Kina. "One-China policy" er fundamentalt i forholdet mellem Kina og USA, samt Kina og andre lande, det er grundlæggende for kinesisk politikudformning og diplomati. I henhold til politikken anerkender USA formelle bånd til Kina og uformelle bånd til Taiwan, som Kina ser som en provins, der en dag skal genforenes med fastlandet Kina. Den amerikanske politik er ikke en godkendelse af Beijings holdning, og som en del af politikken opretholder Washington et uofficielt forhold til Taiwan, herunder

fortsat våbensalg til øen, så det kan forsvare sig. Selvom Taiwans regering hævder, at det er et uafhængigt land, der officielt kaldes "Republikken Kina", skal ethvert land, der ønsker diplomatiske forbindelser med Kina, bryde officielle bånd til Taipei. Dette har resulteret i Taiwans diplomatiske isolation fra det internationale samfund (BBC News, 2017).

I tidsskriftsartiklen "Rogue aid? An empirical analysis of China's aid allocation" af Dreher og Fuchs (2016) kan de konkludere, at afrikanske lande, der ikke anerkender Taiwan og stemmer overens med Kina i FN, modtager flere penge i støtte. *Countries that vote in line with China in the United Nations General Assembly and do not recognize Taiwan as an independent country receive larger aid shares*" (Dreher & Fuchs, 2016, s.31).

Denne konklusion kan ligeledes findes i tidsskriftsartiklen *Apples and Dragon Fruits: The Determinants of Aid and Other Forms of State Financing from China to Africa* "The exceptions are Taiwan recognition and temporary membership in the UNSC. Specifically, we find that countries that do not recognize Taiwan receive 2,763 percent more Chinese official finance per year, on average" (Dreher et al., 2018, s.187). Dreher et al. (2018) fastslår ydermere, at dette resultat ikke er overraskende, da lande, der anerkender Taiwan typisk, slet ikke modtager udviklingsbistand.

Behrndt-Eriksen (2008) beskriver desuden at lande der skifter støtte fra Taiwan til Kina oplever massive donationer, långivning og bilateral handel, hvilket var motivet bag Sydafrikas støtte til Kina i 1998, fremfor den tidligere diplomatiske støtte til Taiwan.

I vores interview med Yang Jiang, delte hun Kinas interesser for deres handelspartnere op i prioriteter. Den første prioritet, er hverken forbundet med ressourcer eller institutionel potentiale, den omhandler derimod Kinas forventninger til deres handelspartnere. "Number one priority is that China wants to ensure that its trade partners stick to the One-China-Policy ' especially when that comes to Tibet, Xinjiang, Taiwan and Hong Kong" (Interview, 13. November, 2020). Jiang mener derfor, at Kinas suverænitet kommer forud for økonomisk vækst.

"One-China policy" kan derfor konkluderes at være altafgørende, i forhold til hvilke lande, Kina vil samarbejde med. Lande, der anerkender Taiwan, bliver ikke betragtet af Kina som en samarbejdspartner, men kan derimod ses som en potentiel samarbejdspartner for Kina,

hvis dette land skulle ændre holdning. Formålet med Kinas udviklingsbistand kan af den grund forstås, som værende et udtryk for Kinas anerkendelse af de afrikanske stater, der medgiver Kinas suverænitet.

Kinas udviklingsbistand skal dog ikke udelukkende forstås som et udtryk for deres interesse i, at lande skal medgive deres suverænitet i forhold til Taiwan. Den kan også forstås som et middel, hvormed de opnår politisk magt. *”Således viste de afrikanske lande sig at være afgørende, da det lykkedes Kina at blive medlem af FN frem for Taiwan i 1971. Yderligere kan påpeges en lang række cases, både i WTO og i FN’s Sikkerhedsråd, hvor afrikanske landes støtte har gjort, at Kina kunne gennemtrumfe sin interesse også i forhold til Sudan.”* (Behrndt-Eriksen, 2008, s.46)

Behrndt-Eriksen forklarer, at de afrikanske landes støtte er afgørende for Kina i internationale fora. Dette alene siger dog ikke noget om, hvorvidt de afrikanske landes stemme påvirker den udviklingsbistand, som landene modtager fra Kina. Dreher et al. kommer derimod frem til resultater, der viser at de afrikanske lande, der stemmer overens med G-5 landene, modtager flere investeringer. *“The results show that countries voting in line with the G-5 receive more official finance from the DAC, on average. We find analogous results for ODA, but not for OOF.”* (Dreher et al., 2018, s.190).

ODA, Official Development assistance eller officiel udviklingsbistand defineres af OECD's udviklingsbistandskomité (DAC) som statsstøtte, der fremmer og specifikt målretter udviklingslandenes økonomiske udvikling og velfærd. OOF, Other official flows defineres som officielle transaktioner, der ikke opfylder ODA-kriterierne (OECD).

G-5 landene er en betegnelse for Kina, Indien, Brasilien, Sydafrika og Mexico. De repræsenterer 2,74 milliarder mennesker, hvilket er mere end 40 pct. af verdens befolkning (Nielsen, 2008).

Det er dog ikke noget unikt fænomen, at udviklingslande der modtager støtte, stemmer overens med dem, der giver støtten. Dreher og Fuchs kommer således frem til at både USA, Japan og Arabiske lande belønner stemmerne i FN. *“Regarding politics, the results in table 2*

show that the United States, Japan and the Arab donors reward countries voting in line with them in the United Nations General Assembly.” (Dreher & Fuchs, 2016, s.30)

Kinas belønning er dermed ikke atypisk i ifølge undersøgelsen. Der hvor Kina skiller sig ud er ved, at de ikke nødvendigvis lægger skjul på, at det skal være gensidigt fordelagtigt for Kina og de lande, der modtager udviklingsbistand. *“Our finding that commercial and political self-interests are part of China's aid motives is not exceptional. It is consensus in the aid literature that commercial and political factors also drive aid provided by DAC donors. While both China and DAC donors use aid for strategic reasons, China communicates more openly that its aid is supposed to be mutually beneficial.”* (Dreher & Fuchs, 2016, s. 32)

Denne opfattelse af gensidig fordelagtighed gjorde sig især gældende i vores interview med Yang Jiang, der flere gange fremhævede, at Kinas intentioner hverken alene er at donere penge, heller ikke udelukkende er egeninteresse, men derimod omhandler et gensidigt fordelagtigt forhold. *“China wants to help some smaller poor countries you know through debt relief or shoulders some burden from crisis. China tries to show this time we give more and take less, it is a win-win situation, but we give more and take less, because we are a bigger country, we are a more affluent country. And they think in general good relations help with business in the long term. So, they don't see it as conflicting with the interest in African countries or for that matter other countries and they don't want to calculate on each project each business deal who wins more, but in the long term they believe that we can suffer some small losses and gain in the long term”* (Interview, 13. November 2020). Jiang fremhæver således, at Kina er interesseret i et win-win forhold, hvor der er gensidig fordelagtighed, men også at Kina tager ansvar og giver mere end de tager, da de er et større og mere stabilt land. Dreher et al. understøtter Jiangs pointe om at Kina giver mere til de fattigste lande, men pointerer samtidig at der kan spekuleres i hvilket motiv der ligger bag disse investeringer. *“We also show that Chinese ODA flows are strongly oriented toward poorer countries, which suggests either that Beijing considers recipient need when allocating aid or that it sees governments of countries with limited means as easier to influence with aid.”* (Dreher et al., 2018, s.191) Spekulationerne går på, hvorvidt Kina uddeler udviklingsbistanden efter det afrikanske lands nødvendighed, eller om Kina udnytter det ulige magtforhold til påvirke landet. Disse spekulationer går igen i Dreher og Fuchs, der fremhæver det umiddelbart ser ud som et positive resultat, men understreger det negative aspekt i, at Kina bedre kan udnytte de

fattige lande. *“However, this positive finding is mitigated by the significantly negative coefficient on recipient population size: it is easier to buy policy concessions from smaller countries.”* (Dreher & Fuchs, 2016, s.32)

Det kan diskuteres om Kinas forhold til landene virkelig er et win-win forhold, eller om Kina udelukkende fokuserer på egeninteresse. Kina har tydeligvis gavn af forholdet med de afrikanske lande i FN, og de samme lande får økonomiske belønninger af et godt samarbejde med Kina. På den anden side kan det siges, at det gavner de afrikanske lande at modtage penge fra Kina, da de ikke bliver mødt af de samme krav, som når afsenderen er vestlig. Jiang fremhæver således, at det ikke er i Kinas interesser at blande sig i landenes indenrigspolitik. *“China doesn’t demand that you need to democratize the political system and more enhance the government system, and the other way around African countries don’t interfere in China’s domestic affairs.”* (Interview, 13. november, 2020). Begge lande får derfor noget ud af forholdet, men det kan diskuteres, hvorvidt det er et lige forhold.

4.1.3 Sikkerhedspolitik

I dette afsnit bliver Kinas øgede sikkerhedspolitiske involvering med Afrika analyseret på baggrund af vores udvalgte forskningslitteratur. Vi undersøger hvorvidt Kinas investeringer i Afrika har indflydelse på hvordan Kina agerer sikkerhedspolitisk, og hvad konsekvenserne ville være for Kina, hvis de ikke omlagde deres sikkerhedspolitiske strategi.

Et centralt aspekt af Kinas relation med Afrika har igennem tiden knyttet sig til suverænitetsprincippet, *the non-interference principle*, hvor respekten for de pågældende afrikanske staters autonomi og suverænitet er blevet opretholdt (Yu, 2018). Det er kommet Kina til gode på den internationale spilleplade, da Kina har vundet afrikanske landes diplomatiske anerkendelse samt politiske støtte ved internationale anliggender. Kina har dog været nødsaget til at øge sin sikkerhedspolitiske involvering i Afrika, da det er umuligt for Kina at negligere ustabiliteten i Afrika grundet de omfattende investeringer på kontinentet (Yu, 2018). Siden 2005 har den interne ustabilitet i de afrikanske lande været et wake-up-call for Kina. Dels i form af en trussel mod deres investeringer, dels som en trussel mod de kinesiske statsborgere på kontinentet. Ustabiliteten er derfor ikke kun en problematik for

Afrika, men også for Kina (Sun, 2014). Det allerede nævnte Forum for China-Africa Cooperation (FOCAC) afholdte et skelsættende topmøde i 2012, som bragte mere fokus på sikkerhedsspørgsmålet i de afrikanske lande. Bortset fra at støtte Den Afrikanske Unions egne fredsbevarende operationer på kontinentet, dedikerede Kina sig til at yde økonomisk støtte til Den Afrikanske Unions militær og at uddanne sikkerhedseksperter og fredsbevarende styrker til at opretholde fred og stabilitet i Afrika (Sun, 2014). Derudover blev der lagt vægt på genopbygning og rehabilitering af eftervirkninger i kølvandet på eventuelle konflikter. Dette skulle basere sig på lighed og gensidig respekt mellem aktørerne (Mthembu & Mabera, 2020, s. 135-161).

Afrikas økonomiske potentiale, naturressourcerige domæne og uprøvede markeder er essentielle for Kina, men Afrikas interne stridigheder kan sætte Kinas udbytte af netop dette på spil:” *From a security standpoint, the rising presence of Chinese commercial interests in Africa has led to growing security challenges for China, as the safety of Chinese investments and personnel come under threats due to political instability and criminal activities on the ground.*” (Sun, 2014, s. 1). Citatet, fra bogen ”Africa in China’s Foreign Policy” af Yun Sun, fremhæver, at Kinas sikkerhedsinteresse i Afrika er vokset i takt med landets øgede investeringer på kontinentet. Hvis Kina fejler i forsøget på at bibeholde stabilitet i Afrika vil det økonomiske udbytte, som i sidste ende bidrager til Kinas nationale vækst, risikere at gå tabt (Sun, 2014). Borgerkrigen i Libyen i 2011 er et eksempel på hvorledes ustabilitet og konflikt resulterer i store omkostninger for Kina. Kina blev nødt til at mobilisere militære og diplomatiske ressourcer til at evakuere mere en tredive tusind kinesiske statsborgere fra Libyen. Kinesiske firmaer i Libyen endte med et tab på tyve milliarder dollars grundet uafsluttede kontrakter (Sun, 2014).

Synspunktet om nødvendigheden af en udvidet kinesisk sikkerhedspolitik i Afrika giver genlyd i vores udvalgte forskningslitteratur. Lei Yu (2018) adresserer i sin forskningsartikel angående netop dette, at:” *...these invaluable resources could, nevertheless, hardly bring economic prosperity, or social progress to Africa if it remains in political turbulence, or even worse, wars (Li, 2014; Zhang, 2012). Nor could they generate wealth and power that China aspires to obtain.*” (Yu, 2018, s. 493). I forskningsartiklen angiver Lei Yu tre sammenhængende mål for, hvad Kinas udvidede sikkerhedsinteresse i Afrika er udtryk for. 1) Kina tilstræber en stærkere relation til Afrika ved at ekspandere deres økonomiske og handelsorienterede samarbejde på kontinentet. 2) For at beskytte sine økonomiske interesser, der i sidste ende bidrager til Kinas økonomiske vækst og sociale fremgang. 3) Hvorved Kina

må tage del i Afrikas sikkerhed og stabilitet med henblik på at navigere efter egeninteresse på kontinentet. Lei Yu fremhæver endvidere, at Kina-Afrika relationen giver Afrika en mulighed for at opnå velstand, hvilket giver Kina mere magt og indflydelse i Afrika, og hæver Kina i det globale magthierarki. Sidstnævnte pointe går igen i bogen “Africa-China Cooperation: Towards an African Policy on China?” af Philani Mthembu og Faith Mabera, som også belyser Kinas globale interesse: *“Peace and security is one of the fundamental pillars of China’s Comprehensive Strategic and Cooperative Partnership with Africa. This is reflective of not only a growing economic and security Chinese footprint in Africa, but also an indication of China’s sophisticated approach to its profile as a global power with growing interests.”* (Mthembu & Mabera, 2020, s. 155). Her uddybes hvorledes fred, sikkerhed og stabilitet er en væsentlig instans i Kinas og Afrikas bilaterale relation, men som citatet fremlægger, er Kinas engagement på det afrikanske kontinent også en afspejling af Kinas selvidentitet som global magt.

I interviewet med seniorforsker Yang Jiang understøttes nødvendigheden af den øgede sikkerhedsinvolvering i Afrika. Hun forklarer, at krise og ustabilitet ikke er ideel for Kinas forretning i Afrika: *“China is engaged in a lot more peacekeeping - UN peacekeeping missions, conflict mediation missions. On the other hand, you can also see that China has engaged in more intervention in politics and security issues and in some cases, China even also sends advisors to African governments if they think their governor is not good enough otherwise the country will go into a crisis and that’s not good for Chinese business there.”* (Interview, 13. november, 2020). Derudover nævner hun FN’s fredsbevarende missioner, som udspringer af det multilaterale samarbejde i FN’s sikkerhedsråd. Kina har siden 2007 været den førende bidragsyder i form af tropper i FN’s fredsbevarende missioner, og deres bidrag til MINUSMA (The United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali) var en milepæl for deres engagement i de multilaterale sikkerhedsoperationer. Det bør herfra understreges, at Kinas sikkerhedspolitik har skiftet fra minimal involvering til en mere aktiv indsats (Mthembu & Mabera, 2020, s. 135-161). Kina har derfor udvidet deres engagement og strategi på både det bilaterale og multilaterale sikkerhedspolitiske felt.

Endnu en faktor, som fremhæves i vores udvalgte forskningslitteratur, for at forstå Kinas øgede sikkerhedspolitiske standpunkt i Afrika er bevarelsen af det politiske og diplomatiske

udbytte af relationen: *”Apart from economic interest, a great number of Chinese IR scholars (e.g. Deng and Wang, 2012; Liu and Cui, 2011) view China’s expanded involvement in Africa’s peace and security as an effective way to intensify China–Africa political relations and sustain Africa’s political endorsement of China in the world arena.”* (Yu, 2018, s. 494). Som afsnittet om politisk magt tidligere i analysen fremhæver, får Kina politisk magt af deres engagement i Afrika. Lei Yu (2018) pointerer netop, at Kinas øgede sikkerhedspolitiske involvering er et effektivt redskab til at bevare den politiske magt. Han uddyber, at Afrikas støtte til Kina på den internationale arena er vigtigere end nogensinde på trods af en forforståelse af, at Kina vil rejse sig som den næste supermagt. Dertil påpeger Yu endvidere, at hvis Kina trækker sig fra at være involveret i Afrikas fred og sikkerhed, så vil andre investorer fortsat dominere og forme den regionale orden til egen fordel, hvilket ikke ligger i Kinas interesse (Yu, 2018).

Det voksende antal kinesiske statsborgere i Afrika er udsat for adskillige sikkerhedstrusler, som både ses på lokalt og statsligt niveau, som resultat af politisk ustabilitet i Afrika. Truslerne kan f.eks. være røverier, kidnapninger eller politisk motiverede overfald, som i værste tilfælde kan ende i mord (Yun, 2014). Forskningslitteraturen kommer derfor omkring nødvendigheden af at beskytte kinesiske statsborgere i Afrika: *”The protection of Chinese nationals in Africa is linked to the Chinese government’s legitimacy in that a failure to provide such protection would undercut the Chinese Communist Party’s internal and international prestige.”* (Sun, 2014, s. 10). Det vil svække det kinesiske styres prestige og udfordre dets legitimitet både i Kina, men også på internationalt plan, hvis de fejler i at beskytte deres statsborgere i Afrika. I forlængelse heraf beskrives denne problematik i bogen *“China and Africa: Building Peace and Security Cooperation on the Continent”* af Chris Alden, Abiodun Alao, Zhang Chun og Laura Barber. Alden et al. (2017) påpeger, at de kinesiske arbejderes sikkerhed i Afrika er skrøbelig. Når Kina svigter i at beskytte de kinesiske statsborgere, medfører det en bølge af kritik på internettet, som i sidste ende svækker Kinas legitimitet, hvilket bekymrer kinesiske embedsmænd (Alden et al., 2017, s. 39-66).

Alden et al. (2017) beskriver i deres bog, at geopolitisk strategi ikke anses som hovedåren i Kinas sikkerhedspolitiske involvering i Afrika: *”So there are no strong geopolitical considerations underpinning China’s involvement in African peace and security affairs. Most of the focus has been put on addressing nontraditional security threats, such as internal*

fragility and violent extremism.” (Alden et al. 2017, s. 84). Dog påpeger Lei Yu, at Afrikas geografiske position har en voksende strategisk betydning for Kinas sikkerhedsnet af energi og andre ressourcer i de kommende årtier (Holmes, Yoshihara, 2007 i Yu, 2018). Det geostrategiske felt i Afrika er således et støttepunkt for Kina på den internationale scene med hensyn til kampen om globalt hegemoni mellem Kina og USA (Chen, 2014 og Ruan, 2013 i Yu, 2018).

Denne tværgående analyse af den udvalgte forskningslitteratur påviser, at årsagerne til Kinas udvidede sikkerhedspolitik i Afrika er et resultat af landets omfangsrige investeringer på kontinentet. Den essentielle pointe er, at i takt med Kinas voksende investeringer på kontinentet, er en sikkerhedspolitisk involvering i Afrika blevet nødvendig for at bibeholde de gevinster, som Kina drager fordel af i relationen. Kina udvider derfor deres sikkerhedspolitik i Afrika for at forstærke Kina-Afrika relationen både bilateralt og multilateralt, for at værne om sine økonomiske interesser på kontinentet og dermed landets økonomiske vækst. For herved at opnå politisk magt og støtte fra de afrikanske lande, som redskab til en forbedret position i det globale magthierarki, og til sidst for at opretholde Kinas prestige og legitimitet både nationalt og internationalt.

5. Diskussion

Herunder diskuteres forskningslitteraturens hovedsynspunkter ud fra hhv. et realistisk og liberalistisk perspektiv og dertil vurderes liberalismen og realismen som analytisk ramme. I følgende afsnit vil vi med udgangspunkt i de aspekter, der gjorde sig gældende for Kinas investeringer analysere, hvorvidt de kan forstås ud fra et henholdsvis realistisk og liberalistisk perspektiv. I ‘operationalisering af teori’-afsnittet gjorde vi rede for hvilken teori vi ville benytte, derudover forklarede vi hvordan vi ville bruge teorien.

5.1 Realistiske og liberalistiske perspektiver

Økonomisk magt og ressourcer

På den ene side ville man ud fra et realistisk ståsted argumentere for, at Kinas investeringer udelukkende binder i egeninteresse om national økonomisk vækst. Man vil derfor argumentere for, at Kina i bund og grund ikke har nogen interesse i at fremme velstand i de afrikanske lande, hvor de investerer penge og arbejdskraft, medmindre det fremmer deres egen vækst i sidste ende. Denne påstand kan der argumenteres for ud fra forskningslitteraturen, ved bl.a. at henvise til Kinas udvælgelse af de lande, som de investerer i. Landene er alle interessante for Kina i og med at de enten rummer store lagre af naturressourcer og/eller ligger et strategisk godt sted, når det kommer til transport af disse naturressourcer. Lande uden naturressourcer eller strategisk placering nyder markant mindre støtte fra Kina (Sow, 2018). Et andet område som man med realistiske briller ville slå ned på, når det kommer til Kinas investeringer i Afrika, er den tilgang, som Kina har til udviklingsbistand. Det faktum at Kina i langt størstedelen af sine ulandsinvesteringer binder modtagerne til at gøre brug af kinesiske produkter eller arbejdskraft ville en realist argumentere for igen binder i national interesse for voksende økonomi. En afledt effekt kunne blive, at Kina ville modtage goodwill fra verdenssamfundet, grundet de store ulandsinvesteringer, og på den måde styrke landets position i det internationale magthierarki, hvilket, sammen med væksten stemmer perfekt overens med Kinas nationale interesser (Heywood, 2019, s. 445) Dette syn på udviklingsbistand samt Kinas investeringer generelt bliver også pointeret af Edoho: *“If China’s activities are not monitored closely, they have the potential to weaken the African economy in the long run”* (Edoho, 2011, s.121). Som Edoho (2011) nævner her, så ligger bolden så at sige hos de afrikanske lande, når det kommer til relationen til Kina. Hvis de afrikanske lande ikke tager teten og kommer med modspil i forhandlinger m.m., så bliver de ganske enkelt kørt over af den kinesiske vækstmaskine, der på ingen måde selv tager hensyn til andet end egne nationale interesser. Denne pointe kan bakkes op af Yang Jiang fra vores interview. Citatet tager afsæt i en meget konkret sag omhandlende fordelingen af arbejdskraft på kinesiske byggeprojekter. Jiang siger: *“There have been complaints that Chinese companies prefer to use Chinese workers - And it is often true because of language, because of management etc. but there needs to be negotiations on ex. what's the proportions of local African workers, how many should be in the management*

roles...?” (Interview, 13. november, 2020). Set ud fra et realistisk ståsted, er der altså flere indikatorer på, at Kinas investeringer udelukkende binder i egen vinding og interesse.

På den anden side ville man ud fra et liberalistisk ståsted kunne argumentere for at Kinas investeringer i afrikanske lande ikke blot hjælper Kina med at vækste, men også i den grad hjælper de afrikanske lande med modernisering og løft af levestandard. Edoho konkluderer: *“The relationships will help reverse marginalization in the global economy[...] There is an opportunity for Africa to intensify its exports by capitalizing on the Chinese willingness to grant the region’s products access to its market, but its competition against Western firms that have taken Africa for granted over the years is beneficial for the region. [...]Most importantly, China–Africa relations will enable Africa to tap into global value chains made possible by globalization. Africa needs to seize the opportunity offered by its partnership with China to reconstruct a new architecture of mutually beneficial relationships.”* (Edoho, 2011, s.120-121) Edoho (2011) pointerer her, at Kinas investeringer i Afrika ikke blot er til gavn for Kinas vækst. Samhandlen mellem Kina og Afrika giver altså de afrikanske lande en mulighed for at få foden ind på de internationale markeder. Som Edoho (2011) slutter citatet af med, så er der altså en klar mulighed for de Afrikanske lande til at skabe et “gensidigt profitabelt forhold”. Med liberale øjne ville man her hæfte sig meget ved denne oplagte mulighed som Kina så at sige ‘giver’ Afrika for at skabe interdependens. Det er altså ikke egeninteresse, men derimod et ønske om at modernisere de afrikanske lande, der driver Kinas investeringer. Et argument som Kina også selv bruger. Yang Jiang fortæller: *“China argues that what they’re doing is win-win, we’re not only buying natural resources, but we also conduct technology transfer, we also help them build up industries and infrastructure which Western countries never managed to do in the past 100 years and Africa achieved a growth that it never achieved in the past 100 years and it is a more equal relationship.”* (Interview, 13. november, 2020). Så både Kina selv samt nogle dele af forskningsfeltet argumenterer altså for, at investeringerne fra Kina, er et aktivt forsøg på at fremme modernisering og levestandarder på tværs af de afrikanske lande og altså ikke blot et udtryk for egne interesser. En vigtig nuance, der bør inddrages, i dette argument er befolkningerne i de afrikanske landes opfattelse af de kinesiske investeringer. Netop disse opfattelser forsøger Sautman & Hairong at beskrive. De konkluderer: *“Survey research does not bear out claims of strong African*

resentment. Even in states where politicians play the China card, there is more appreciation than not of China's role in Africa and China fares well compared to the West." (Sautman & Hairong, 2009, s.758). Så udover forskningsanalyser og Kina selv, så kan der altså også ved menig mand findes argumenter for, at Kinas investeringer ikke blot gavner Kina, men også i høj grad de områder, hvor investeringerne finder sted. Set ud fra et liberalistisk ståsted, kan der i forskningslitteraturen altså findes klare tegn på, at Kina ønsker et samarbejde som gavner både dem selv, men altså også de afrikanske lande, hvor de investerer. Muligheden for fremtidig interdependens mellem Kina og de mange afrikanske lande foreligger.

Politisk magt og diplomatiske interesser

I vores model for operationalisering af realisme var et af de systematiserbare begreber, geografisk suverænitet. På den ene side, hvis man derfor kigger på tendenserne i Kinas investeringer i et realistisk perspektiv, er det væsentligt at beskæftige sig med den helt klare tydelighed i, at Kina ikke vil gå på kompromis, når det gælder afrikanske landes forhold til Taiwan. For at opnå en forståelse for Kinas ambition om at sikre suverænitet, kan man bruge den klassiske realismes synspunkter. Her antages det, at staternes vigtigste ambition er at sikre overlevelse (Andersson et al., 2012, s.73). I forskningslitteraturen, der blev analyseret, var der konsensus i konklusion af resultaterne. Lande, der anerkender Kinas "One-China policy", kan betragtes som samarbejdspartnere, hvorimod de resterende lande ikke modtager udviklingsbistand eller i hvert fald modtager væsentligt mindre. Dette tydeliggøres i følgende citat "*The exceptions are Taiwan recognition and temporary membership in the UNSC. Specifically, we find that countries that do not recognize Taiwan receive 2,763 percent more Chinese official finance per year, on average*" (Dreher et al., 2018, s.187). Dette resultat går igen hos både Dreher og Fuchs (2016) og Behrndt-Eriksen (2008).

I et realistisk perspektiv er det en nødvendighed for Kina at udnytte deres status som økonomisk magt, til at presse de afrikanske lande til at anerkende "One-China policy", for at sikre dets landets geografiske suverænitet og overlevelse.

Magtpolitikken i neorealismen har fokus på den strukturelle dynamik i det internationale system, hvor magthierarkiet bestemmes af staternes magtressourcer (Heywood, 2019, s. 422).

Et andet af de systematiserbare begreber i modellen er magthierarki, en af indikatorerne på dette i realismen er, hvorvidt Kina udnytter de afrikanske landes position til at fremme deres egen position i det internationale magthierarki. I et realistisk perspektiv, vil man derfor kunne beskrive Kinas investeringer, som et udtryk for stræben efter politisk magt, hvilket Kina gør ved at udnytte de afrikanske lande. Som Behrndt-Eriksen (2008) forklarer, har Afrika som kontinent en strategisk vigtighed i internationale fora. Kina bruger således deres status som økonomisk magt til udnyttelse af de enkelte afrikanske landes dårligt stillede position for at fremme deres egen i det internationale magthierarki. Dette påpeger Dreher og Fuchs også i deres spekulationer over, hvorfor Kina giver flere penge til fattigere og mindre lande:

“However, this positive finding is mitigated by the significantly negative coefficient on recipient population size: it is easier to buy policy concessions from smaller countries.”

(Dreher & Fuchs, 2016, s.32)

Derudover blev der i forskningslitteraturen konkluderet, at der er overensstemmelse mellem afrikanske lande, der stemmer på linje med Kina i FN, og den støtte de modtager. Denne modtagelse af støtte er dog ikke noget unikt fænomen, som Dreher og Fuchs påpeger:

“Regarding politics, the results in table 2 show that the United States, Japan and the Arab donors reward countries voting in line with them in the United Nations General Assembly.”

(Dreher & Fuchs, 2016, s. 29)

I realisme som nævnt tidligere, er viljen til magt generelt gældende i politik. Staters interesser vil derfor være i konflikt på den internationale, politiske arena under anarkiske forhold (Andersson et al., 2012, s.40-41). Dette mere pessimistiske perspektiv, vil kunne give en supplerende forståelse af Kinas investeringer. Akkurat som Kina har interesser, har andre magtfulde lande også interesser, og samtlige lande gør hvad de kan for at opnå mere politisk magt. Det er altså ikke noget unikt fænomen, at Kina udnytter deres magt. Det samme gør USA, hvorfor der opstår disse anarkiske forhold.

På den anden side, hvis man prøver at forstå Kinas investeringer ud fra et liberalistisk perspektiv, er et systematiserbare begreb i vores model for liberalisme, at menneskesynet er optimistisk. Dette forklarer Wæver ved, at mennesket er rationelt og i besiddelse af medfødte rettigheder (Wæver, 1992 s.28).

Det væsentlige ud fra et liberalistisk perspektiv, vil derfor være at kigge på formålet med Kinas investeringer. Formålet skulle derfor være grundet intentioner om progressiv fremgang i de afrikanske lande. Dette optimistiske syn kan udledes af Dreher et al., hvis vi tager udgangspunkt i første del af citatet. *“We also show that Chinese ODA flows are strongly oriented toward poorer countries, which suggests either that Beijing considers recipient need when allocating aid or that it sees governments of countries with limited means as easier to influence with aid”* (Dreher et al. 2018. s.191). Her beskriver Dreher et al. (2018), at udviklingsbistanden i høj grad er rettet mod de fattigste lande. Dette kan skyldes, at Kina vil hjælpe de lande, der har størst behov for hjælpen, med det forbehold at Dreher et al. (2018) spekulerer i, hvorvidt det er det egentlige motiv. Disse intentioner om progressiv fremgang går dog også igen i interviewet med Jiang, der som nævnt tidligere, påpegede, at Kina bestræber sig på at give mere end de tager, og leve op til det ansvar de har over for mindre lande: *“China wants to help some smaller poor countries you know through debt relief or shoulders some burden from crisis. China tries to show this time we give more and take less, it is a win-win situation but we give more and take less, because we are a bigger country, we are a more affluent country.”* (Interview, 13. november, 2020).

Et af de systematiserbare begreber i vores model for operationalisering af liberalismen er interdependens. Her er det væsentligt at kigge på win-win forholdet mellem landene, hvor begge aktører er afhængige af relationen, fordi det gavner de involverede lande. Ifølge Jiang, er relationen mellem Kina og afrikanske lande præget af et win-win forhold. De afrikanske lande får penge, og gavn af den politiske alliance med Kina. Derudover er det nemmere for de afrikanske lande at modtage penge fra Kina, da de ikke bliver mødt af de samme krav om demokratisering, som når afsenderen er et vestligt land. Kina derimod opnår mere politisk magt, da de har en klar forventning om, at de afrikanske lande stemmer overens med Kina i internationale fora. I det liberalistiske perspektiv er der altså et udtryk for et gensidigt afhængighedsforhold.

Sikkerhedspolitisk

På den ene side kan man ud fra et realistisk perspektiv argumentere for, at Kinas øgede sikkerhedspolitiske involvering i Afrika beror sig på at beskytte egne nationale interesser.

Vores model for operationalisering af realisme viser, at det pessimistiske menneskesyn er en central faktor i realismen, og forskningslitteraturen markerer netop karakteristika for forfølgelse af egeninteresse i Kinas sikkerhedspolitiske ageren over for Afrika. Ifølge analysen af forskningslitteraturen bringer Kinas øgede tilstedeværelse i Afrika en række sikkerhedspolitiske problematikker med sig, som Kina ikke kan se bort fra. Problematikker i form af blandt andet politisk ustabilitet, kriminelle aktiviteter og i værste fald krige, hvilket truer Kinas økonomiske interesser og kinesiske statsborgere i Afrika, og det kan i sidste ende hæmme Kinas økonomiske vækst, sociale fremgang og legitimitet. Ifølge realismen er individet egoistisk og konkurrence orienteret, hvilket derfra overføres til de enkelte stater, da disse ledes af de selvsamme individer (Heywood, 2019, s. 423-424). Herudfra kan man påstå, at Kina handler egoistisk og ophæver deres *non-interference principle*, idet den kinesiske stat involverer sig i Afrikas interne anliggender. F.eks. ved at sende kinesiske rådgivere til en afrikansk stat, hvis guvernøren i et kinesisk perspektiv ikke er god nok, som seniorforsker Yang Jiang påpegede. (Interview, 13. november, 2020)

I et realistisk perspektiv er egoismen og den nationale interesse drivkraften og motivationen for de enkelte stater (Heywood, 2019, s. 423-424). Man kan derfor sige, at ifølge realismen fungerer Afrika som en brik på Kinas økonomiske spilleplade, hvor gevinsten henholdsvis er naturressourcer og økonomisk vækst. Vores operationalisering af realisme fremviser også, at magthierarkiet er en central, spiller i realismens tendenser. Set med realistiske briller udnytter Kina derfor Afrika til at fremme sin position på den internationale politiske scene, hvilket endvidere udfordrer USA's hegemoniske status. Det er derfor også relevant at bringe politisk magt op som endnu en grund til, at Kina udvider deres sikkerhedspolitik i Afrika. Når Kina hjælper til i de afrikanske lande for henholdsvis at hjælpe til ved politisk turbulens i staterne med fredsbevarende operationer, genopbygning og rehabilitering, er det for at opnå Afrikas støtte på den internationale arena. Så selvom Afrika drager godt af Kinas sikkerhedspolitiske involvering, handler Kina egoistisk og efter egeninteresse, da Kina ved, at de vil vinde afrikanske staters støtte ved internationale anliggender. I forlængelse heraf kan man argumentere for, at Kina udnytter Afrika som et geostrategisk støttepunkt for Kina på globalt plan i rivaliseringen mellem Kina og USA. Realismen udfolder sig i magtpolitikken, og staterne stræber efter magt og dominans på den anarkiske internationale scene, og krige og konflikter er dermed uundgåeligt, da hver stat har sine egne nationale interesser, som vil gå i clinch med hinanden, da de af natur er uforenelige (Heywood, 2019, s. 423-424). Man kan derfor gennem et realistisk perspektiv forvente, at Kinas investeringer med øget sikkerhedspolitiske involvering i Afrika vil resultere i en potentiel konflikt med USA.

På den anden side kan man ud fra et liberalistisk perspektiv argumentere for, at Kinas øgede sikkerhedspolitiske involvering i Afrika bunder i et ønske om gensidigt samarbejde om stabilitet og fred i de afrikanske lande. Vores model for operationalisering af liberalisme viser, at et optimistisk menneskesyn er et essentielt eksponat i denne tilgang. Ud fra et liberalistisk perspektiv vil man derfor sige, at Kinas sikkerhedsinteresse i Afrika udspringer fra et rationelt tankesæt og moralske gode intentioner.

På trods af ovenstående erkender liberalismen, at mennesket og derfor stater naturligt er interesseret i egne agendaer, men stater ønsker ikke konflikt, så derfor er samarbejde højt på prioriteringslisten (Heywood, 2019, s. 424-425). Det bilaterale og multilaterale samarbejde i Afrika med henblik på henholdsvis The Forum for China-Africa Cooperation (FOCAC) og samarbejdet i FN indikerer derfor, at Kinas sikkerhedspolitiske involvering i Afrika er et udtryk for et ønske om fred og gensidige gevinster. Disse gevinster er for Kina beskyttelsen af de økonomiske, politiske og globalt magtbaserede interesser skabt af relationen, og for Afrika betyder det progressiv fremgang af de afrikanske stater samt krisehåndtering med fred og stabilitet som mål. Dette afspejler endnu et punkt i vores operationalisering af liberalisme, nemlig interdependens. Med en liberalistisk tilgang kan man derfor argumentere for, at begge aktører er afhængige af hinandens handlinger, og at den sociale interaktion mellem Kina og Afrika vil resultere i balance og reducere risikoen for konflikt, selvom Kina egentlig agerer efter egne interesser i første omgang (Heywood, 2019, s. 424-425).

Sammenfatning

I afsnittet ovenfor anskues forskningslitteraturen fra et hhv. liberalistisk og realistisk perspektiv. Det første tema i analysen er økonomisk magt, og ved at benytte den operationaliserede teori på forskningslitteraturens vigtigste pointer fandt vi frem til, at den realistiske tilgang vil se Kina som værende drevet af egeninteresse om national økonomisk vækst, hvilket afrikanske lande som er rige på naturressourcer bidrager til. Kinas udviklingsbistand, som binder de afrikanske lande til at gøre brug af kinesiske produkter samt arbejdskraft, indikerer endvidere at Kina agerer efter egen national interesse om en voksende økonomi. Dernæst kan en afledt effekt af Kinas investeringer i Afrika blive at Kina modtager goodwill fra verdenssamfundet, som styrker Kinas position i det internationale magthierarki. Fra et realistisk ståsted kan man derfor argumentere for, at Kina ikke har nogen interesse i at fremme velstand i de afrikanske lande, men at de går efter egeninteresse i form af national

vækst. Gennem et liberalistisk perspektiv argumenteres det dog for, at Kinas investeringer i de afrikanske lande ikke kun hjælper Kina med at opnå økonomisk vækst, men også at de hjælper afrikanske lande med modernisering og løft af levestandard. Samhandlen mellem Kina og Afrika giver de afrikanske lande en mulighed for at få foden ind på de internationale markeder, og dertil muligheden for at skabe et ”gensidigt profitabelt forhold” til Kina. Med liberale øjne vil man derfor sige, at Kina ønsker et samarbejde bygget på muligheden for fremtidig interdependens mellem Kina og Afrika.

Det andet tema er politisk magt, og gennem vores model for realisme fandt vi frem til, at Kina ikke går på kompromis omkring afrikanske landes forhold til Taiwan, hvilket kredser om Kinas ambition om at sikre geografisk suverænitet gennem anerkendelse af deres ”One-China policy”. Dernæst kan man igennem et realistisk perspektiv argumentere for, at Kinas investeringer i Afrika er et udtryk for en stræben efter politisk magt, hvor Kina, som økonomisk magt, udnytter de afrikanske landes dårlige position til at fremme deres egen position i det internationale magthierarki. Derimod har vores model for liberalisme gjort os opmærksomme på, at Kinas investeringer med henblik på politisk magt kan ses som et win-win forhold der munder ud i interdependens. Igennem et liberalistisk perspektiv udnytter Kina *ikke* de afrikanske landes position til blot at fremme deres egen position i det internationale fora, de investerer i de fattigste afrikanske lande med gode intentioner om at skabe progressiv fremgang på kontinentet.

Det tredje og sidste parameter er sikkerhedspolitikken, og fra et realistisk standpunkt kan vi igennem vores analyse udrede, at Kinas sikkerhedspolitiske involvering i Afrika udspringer af egeninteresse om at beskytte nationale interesser. Kina bliver nødt til at involvere sig sikkerhedspolitisk i Afrika grundet ustabilitet i de afrikanske lande for at beskytte Kinas økonomiske interesser og statsborgere på kontinentet. Med realistiske øjne agerer Kina således, da disse problematikker truer Kinas økonomiske vækst, sociale fremgang og legitimitet. Derudover kan vi, med udgangspunkt i vores model for operationaliseringen af realisme, sige, at selvom Afrika modtager hjælp til at håndtere disse problematikker, handler Kina efter egeninteresse for at vinde de afrikanske staters støtte i det internationale fora. Dette kan fremme Kinas position i det globale magthierarki, som endvidere udfordrer USA’s hegemoniske status, som potentielt kan resultere i konflikt mellem Kina og USA. Derimod har vi fundet frem til at man fra et liberalistisk ståsted vil påpege, at Kina-Afrika relationen bunder i gensidigt samarbejde om stabilitet og fred i de afrikanske lande, som knytter sig til interdependens, da interaktionen mellem Kina og Afrika vil bidrage til balance og reducere

risikoen for konflikt mellem aktørerne. Kinas sikkerhedspolitiske involvering i Afrika er gennem et liberalistisk perspektiv et udtryk for gensidige gevinster. Økonomisk, politisk og globalt magtbaserede interesser for Kina og progressiv fremgang, krisehåndtering med fred og stabilitet som mål for afrikanske lande.

Forskningslitteraturens synspunkter på Kinas investeringer i Afrika kan derfor forstås både i et liberalistisk, og realistisk perspektiv. Ud fra at have analyseret den udvalgte litteratur i begge perspektiver, kan det siges at der er en overvægt i den udvalgte litteratur om at Kinas investeringer bunder i egeninteresse. Når de afrikanske lande synes at få gavn af Kinas investeringer, opfattes det snarere som en afledt effekt end et egentligt ønske fra Kinas side om gensidig vinding. Derudover er det ulige magtforhold mellem Kina og de afrikanske lande afgørende for Kinas fordel i samarbejdet og de kan således positionere rammerne, så de får mest mulig national gavn. Derfor vurderer vi i dette projekt, at det realistiske perspektiv bedst kan give en egentlig forståelse for Kinas investeringer.

5.2 Vurdering af realisme og liberalisme som analytisk ramme

Følgende afsnit indeholder en kortfattet vurdering af eventuelle problematikker ved vores anvendelse af realismen og liberalismen som analytisk ramme. Vi kommer kort ind på hvilken kontekst, der har dannet grundlag for de to teorier, og hvorvidt denne kan siges at have påvirket teorierne. Dernæst lidt om den kritik af teorierne, der har været gennemgående, samt hvilke forbehold vi har haft i vores anvendelse af teorierne, og til sidst hvorvidt vores valg af analytisk ramme kan siges at have påvirket, hvad vi er kommet frem til.

Udviklingen af teorierne realisme og liberalisme begynder i tiden efter første verdenskrig. Omstændighederne i denne tid skabte en kontekst, hvori der opstod en interesse for - og en nødvendighed i - at udvikle et teoretisk felt, der kunne beskrive samtidens internationale konflikter og fænomener eller komme med forebyggende løsninger for at undgå, at lignende konflikter skulle opstå i fremtiden (Pfaltzgraff, 2019). Som Pfaltzgraff (2019) fremhæver, har teorierne gennemgået en kontekstuel evolution. Det teoretiske felt er blevet formet af omstændigheder i fortiden og feltet påvirkes til stadighed af de omstændigheder, der gør sig gældende i nutiden (heriblandt Kinas stigende indflydelse på den internationale politiske scene).

Pfaltzgraff (2019) nævner USA's rolle som verdensmagt som et af de vigtigste udfald af 1. Verdenskrig og som et forhold, der til stadighed har betydning for det teoretiske felt, fordi det medførte, at de amerikanske akademikere dominerede litteraturen på feltet under teoriernes tilblivelse (Pfaltzgraff, 2019). Dette leder videre til nyere tids kritik af teorierne.

Den gennemgående kritik af hovedteorierne indenfor international politik er, at de er domineret af få anglofone og vesteuropæiske forskere, og at det teoretiske felt derved ikke har den internationale karakter, som dets navn antyder (Kristensen, 2015).

I deres undersøgelse af hvordan Kinas stigende indflydelse på den internationale scene anskues ud fra de 'mainstream' IP-teorier, argumenterer Cho og Hwang (2019) for at liberalistisk og realistisk tænkning ikke er uden værdiladning, men indeholder en implicit normativitet og dialektik, som rationaliserer og retfærdiggør vestlig tænkning: *“Mainstream IR perspectives, in other words, face a strong epistemological temptation to translate Self/Other relations into a logocentric good/evil binary framework: the “good” West vs. “evil” China. Even though mainstream IR perspectives claim to produce objective, neutral, scientific, and universal knowledge about how the world works, they are not value-free explanations but rather normative perspectives that justify forms of hegemonic power and draw on Orientalism as their hidden normative underpinning.”*

Pfaltzgraff (2019) mener derimod, at denne konflikt mellem det deskriptive/forklarende og det normative er uundgåelig: *“[...]the very decision to theorize about or to study one phenomenon or another is in itself a normative choice. According to such logic, it is not possible to separate analytically the explanatory and the normative.”* Hvis man følger Pfaltzgraffs tankespor, er det altså ikke muligt fuldstændigt at adskille en teori fra den kontekst, den er blevet til i og fra den (implicitte) normativitet, som præger den. En teori vil altid være påvirket af den kontekst, den blev til i, fordi omstændighederne på et givent tidspunkt bestemmer, hvilke fænomener teoretikere søger efter at forklare og forstå: *“To assert that theory is contextual is to affirm the impact of the issues of the day on what scholars choose to study - as World War I clearly demonstrated.”* (Pfaltzgraff, 2019).

Cho og Hwang (2019) fremhæver, at kinesisk IP-teori ikke adskiller sig så radikalt fra de 'mainstream' IP-teorier, som ofte forventet, men at de bærer præg af vestlig tænkning. Løsningen ligger derfor ikke nødvendigvis i at anskue ikke-vestlige fænomener ud fra ikke-vestlige teorier, fordi der dermed kan opstå samme problematik, blot omvendt.

Cho og Hwang (2019) mener imidlertid ikke, at hverken de 'mainstream' IP-teorier eller de kinesiske IP-teorier bør kasseres, men at de bør anvendes med en mere kritisk og reflekteret tilgang end hidtil, altså med en bevidsthed *in mente* om, hvilken kontekst teorierne er udviklet i, og hvordan denne kontekst sandsynligvis har påvirket teorierne. Bilgin (2008) tilslutter sig dette standpunkt og tilføjer, at dybere undersøgelser af hvordan ikke-vestlige IP-teorier er blevet påvirket - og stadig påvirkes - af vestlig tænkning om international politik, er væsentlige for en videreudvikling af det teoretiske felt.

I vores anvendelse af realismen og liberalismen som analytisk ramme har vi forsøgt at have for øje, hvilken kontekst realismen og liberalismen er blevet til i og hvilke omstændigheder, der sandsynligvis har påvirket teorierne. Vi har anvendt de aspekter af teorierne, som kan siges at være relevante for at belyse Kinas investeringer i Afrika og udeladt de aspekter, som ikke ser ud til at gøre sig gældende eller ikke er relevante for at undersøge Kinas relation til de afrikanske lande (se afsnittet om operationalisering af teori). De to teorier anvendes altså som modsatrettede perspektiver eller forståelsesrammer, hvorfra man kan anskue kinesiske investeringer i de afrikanske lande.

Den implicitte normativitet, som Cho & Hwang (2019) mener at kunne identificere hos de traditionelle IP-teorier, kan have påvirket vores resultater. På trods af at vi har taget visse forbehold (disse uddybes i afsnittet om operationalisering af teori) ved de to teorier, kan det ikke udelukkes, at vores anvendelse af liberalismen og realismen som analytisk ramme, har påvirket de konklusioner, vi er kommet frem til.

6. Konklusion

Vi kan konkludere, at forskningslitteraturen forklarer Kinas investeringer ud fra forskellige motiver. De forskellige motiver kan relateres til, at Kina tilsigter at opnå mere økonomisk og politisk magt. For at opnå mere økonomisk magt har Kina en klar interesse i at opretholde national vækst. Denne vækst sikres gennem udvinding og transport af naturressourcer fra Afrika til Kina, hvorefter naturressourcerne indgår i driften af Kinas nationale industri. Derudover investerer Kina i såkaldte prestigeprojekter for de afrikanske regeringer, hvilket baner vejen for kinesiske entreprenørvirksomheder, samt kinesiske varer, til et nyt uprøvet marked.

“One-China policy” spiller en altafgørende rolle ift., hvilke lande Kina vælger at samarbejde med. Lande, der anerkender Taiwan som en selvstændig stat, bliver ikke betragtet af Kina som en samarbejdspartner, hvorimod de lande der ændrer holdning, står til at modtage betydelige investeringer og udviklingsbistand fra Kina.

For at opnå mere politisk magt bruger Kina udviklingsbistand som et middel i de afrikanske lande. Dette viser sig ved, at der er en væsentlig økonomisk gevinst for de afrikanske lande, der stemmer overens med Kina i FN. Derudover kan det konkluderes, at Kina giver mere udviklingsbistand til de fattigste lande. Der spekuleres dog i om dette bunder i, at de fattigste lande er nemmere at påvirke, men dette kan ikke konkluderes.

I takt med Kinas stigende investeringer på kontinentet, er en sikkerhedspolitisk involvering i Afrika blevet nødvendig for at beskytte de gevinster, som Kina drager fordel af i relationen. Kina udvider derfor deres sikkerhedspolitik i Afrika for at forstærke Kina-Afrika relationen gennem bilateralt samarbejde i The Forum for China-Africa Cooperation (FOCAC) og gennem det multilaterale samarbejde ved FN’s fredsbevarende missioner, som begge stræber efter at opretholde fred og stabilitet i Afrika. Derudover øger Kina deres sikkerhedspolitiske involvering i de afrikanske lande for at beskytte dets økonomiske interesser på kontinentet, og dermed den økonomiske vækst; endvidere for at opnå politisk magt og støtte fra de afrikanske lande, som middel til at fremme Kinas position i det globale magthierarki. Den sikkerhedspolitiske involvering i afrikanske lande bunder også i, at Kina skal beskytte sine statsborgere på kontinentet for at opretholde dets prestige og legitimitet både nationalt og internationalt.

Kinas investeringer i de afrikanske lande kan til dels forstås ud fra både et realistisk og liberalistisk perspektiv, men disse teorier kan siges at have deres begrænsninger grundet deres vestlige ophav. Med denne kritik af teorierne in mente, konkluderer vi, at Kinas investeringer i Afrika bedst kan forstås som værende et udtryk for forfølgelse af egeninteresser. Interdependensen, man finder i det liberalistiske perspektiv, opfatter vi som en afledt effekt af, at Kina forfølger egeninteresse. Vi vurderer i dette projekt, at det realistiske perspektiv giver den mest oplagte forståelse for Kinas investeringer.

7. Litteraturliste

Adcock, R. & Collier, D. (2001). Measurement Validity: A Shared Standard for Qualitative and Quantitative Research. *American Political Science Review*, 95(3), 531.

Alden, C. (2007). *China in Africa* (2 udg.). London: Zed Books.

Alden, C., Alao, A., Chun, Z., & Barber, L. (2017). *China and Africa: Building Peace and Security Cooperation on the Continent*. Cham: Springer International Publishing AG.

Andersson, L., Friese, D. & Nielsen, G. K. (2012). *IP i praksis: Et værktøj til studiet af international politik*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

BBC. (2017, 10. februar). What is the 'One China' policy?. Lokaliseret d. 19. november 2020 på: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-38285354>

Behrndt-Eriksen, T. K. (2008). Kina i Afrika - ressourcer og politisk magt. *Udenrigs*, 2, 43-48.

Bilgin, P. (2008). Thinking past 'Western' IR?. *Third World Quarterly*, 29(1), 5-23.

Booth, A., Sutton, A. & Papaioannou, D. (2016). *Systematic Approaches to a Successful Literature Review* (2.udg.). London: SAGE Publications Ltd., 9-28.

Brødsgaard, K. E. (2019). *Kina i Moderne tid: Samfund, Økonomi og Politik*. København: Hans Reitzels Forlag.

Chen, W., Dollar, D. & Tang, H. (2018). Why Is China Investing in Africa? Evidence from the Firm Level. *World Bank Economic Review*, 32(3), 610–632.

Cho, Y. C. & Hwang, Y.-J. (2019). Mainstream IR Theoretical Perspectives and Rising China Vis-À-Vis the West: The Logic of Conquest, Conversion and Socialisation. *Journal of Chinese Political Science*, 25(2), 175-198.

Dansk Erhverv og EKF - Danmarks Eksportkredit. (2019, juni). Markedsrapport Kina.

Lokaliseret d. 10. oktober 2020 på:

<https://www.danskerhverv.dk/siteassets/mediafolder/dokumenter/11-markedsrapporter/Kina>

Dreher, A. & Fuchs, A. (2016). Rogue aid? An empirical analysis of China's aid allocation. *Canadian Journal of Economics*, 48(3), 988-1023.

Dreher, A., Fuchs, A., Parks, B., Strange, A. M. & Tierney, M. J. (2018). Apples and Dragon Fruits: The Determinants of Aid and Other Forms of State Financing from China to Africa. *International Studies Quarterly*, 62(1), 182–194.

Edoho, F. (2011). Globalization and Marginalization of Africa: Contextualization of China—Africa Relations. *Africa Today*, 58(1), 103-124.

Heywood, A. (2019). *Politics* (5. udg.). London: Red Globe Press.

John Hopkins School of Advanced International Studies. China Africa Research Initiative (u.å.). Data: China-Africa Trade. Lokaliseret d. 6. december på: <http://www.sais-cari.org/data-china-africa-trade>

Kristensen, C. J., & Hussain, M. A. (2019). *Metoder i samfundsvidenskaberne* (2.udg.). København: Samfundslitteratur.

Kristensen, P. M. (2015). Revisiting the “American Social Science” - Mapping the Geography of International Relations. *International Studies Perspectives*, 16(3), 246-269.

Mabera, F., Mthembu, P. (2020). Africa-China Cooperation: Towards an African Policy on China? In Africa-China Cooperation. Springer International Publishing AG.

Nielsen, S. J. (2008, 10. juli). G5, ikke G8. Lokaliseret d. 5. november 2020 på: <https://www.information.dk/debat/leder/2008/07/g5-g8>

OECD. (u.å.). Official Development Assistance (ODA). Lokaliseret d. 19. november 2020 på: <https://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/official-development-assistance.htm>

Petersen, N. & Skak M. (1998). *Teorier om International Politik: En oversigt*. København: Dansk Udenrigspolitisk Institut.

Pfaltzgraff Jr., R. L. (2019). World War I and IR Theory. *The Fletcher Forum of World Affairs*, 43(1), 5-18.

Power, M. & Mohan, G. (2010). Towards a critical geopolitics of China's engagement with African development. *Geopolitics*, 15(3), 462-495.

Ravn, A. (2017, 28 Januar). Er Kinas investeringer i Afrika et tiltrængt fremskridt eller moderne kolonisering? Lokaliseret d. 7 november på: <https://www.information.dk/moti/2017/01/kinas-investeringer-afrika-tiltraengt-fremskridt-moderne-kolonisering><https://www.information.dk/moti/2017/01/kinas-investeringer-afrika-tiltraengt-fremskridt-moderne-kolonisering>

Sautman, B. & Hairong, Y. (2009). African Perspectives on China–Africa Links. *The China Quarterly*, 199, 728-759.

Sow, M. (2018, 6. september). Figures of the week: Chinese investment in Africa. Lokaliseret d. 3 december 2020 på: <https://www.brookings.edu/blog/africa-in-focus/2018/09/06/figures-of-the-week-chinese-investment-in-africa/>

Sun, Y. (2014). *Africa in China's foreign policy*. Washington, DC: Brookings.

Theys, S. (2018, 23. februar). Introducing Constructivism in International Relations Theory. Lokaliseret d. 14. december på: <https://www.e-ir.info/2018/02/23/introducing-constructivism-in-international-relations-theory/>

Wæver, O. (1992). *Introduktion til Studiet af International Politik*. København: Forlaget Politiske Studier.

Yu, L. (2018). China's Expanding Security Involvement in Africa: A Pillar for 'China–Africa Community of Common Destiny'. *Global Policy*, 9(4), 489-500.